

Norges Grundlov,

giennemgaaet

i
Spørgsmaal og Svar.

af

C. M. Salsen,

Amtmand over nordre Bergenhus Amt.

Bergen

Trykt hos R. Dahls Enke og Søn.

342 (481)

F 197

Den nøjeste Forening af Regentens og Fol-
kets Fordeel, er det stærkeste Baand paa Regens-
ten, og den bedste Grundlov.

Schytte.

3731
E

Foreordning.

Dersom den Grundlov, som Norge, ved sine udvalgte Mænd, har givet sig, skal blive til sand Nytte for Landet, dersom den skal komme til at yttre velgjørende Indflydelse for vore Efterkommere, saa er det ikke nok, at den mere oplyste Deel af Nationen indseer og kjender dens Værd. Og saa den mindre oplyste, kjendte derfor ej mindre agtværdige Deel, Borgerklassen, Almuesmanden maa kunne fatte og forstaae dens Indhold, for ret at overbevise sig om dens Fortrinlighed. Uden dette vil dens Gavnlighed for dem aldrig blive indflysende. Bølges de nu endog af deres Medborgere til Repræsentanter paa Stortinget, hvorledes ville de da der kunne opfylde deres værdige Kald, naar de ikke have kunnet sætte sig ind i Grundlovens Aand, eller fatte dens Mening? De ville see sig fatte i den Nødvendighed, selv at maatte rette sig efter Andres Domme, og det er da en Lykke om de træffe at holde sig til dem, der mene det godt med Staten. Selvfændig kan ingen Repræsentant være eller blive, uden at kjende og forstaa Grundloven.

Disse Betragtninger have især bevæget mig til at udarbejde dette Skrift. Biskop er vor Grundlov saa fattelig foredraget, at den studerede, den kultiverede Mand kan læse og bearbejde den uden Bejledning. Men det er heller ikke for ham alene jeg skriver. Den mindre

oplyste Deel af Nationen, som tillige i Følge Tingens Natur er den talrigste, er dette Arbejde ogsaa helliget. Ogsaa for den kan det maaskee have nogen Nytte; thi Meget forudsattes i vor Grundlov at være bekendt, som den mindre Oplyste desuagtet ikke kjender; mange Ord forekommer der og, som kan ikke forstaaes, o. s. v. Med Hensyn til denne Deel af Nationen er det og, jeg har valgt at gennemgaae den i Svørgemaal og Svar. Jeg har tillige anseet det hensigtsmæssigt, kortelig at bemærke de vigtigste Forandringer, som hidtil ere blevne foreslaaede med Hensyn til forskjellige af Grundlovens Bestemmelser, og at tilføje min Formening om samme.

For imidlertid ikke at foranledige Misforstaaelser, har jeg, efter de kyndige Mænds Raad, anseet det rigtigst, ikke at anføre disse Forandringer i Texten selv, men i særskilte Noter.

Kon Skriften, hvori man altsaa ikke maae søge videnskabelig Undersøgelse, men kun en simpel, sand Fremstilling af hvad der i Grundloven indeholdes, tilligemed min egen Formening om de vigtigste Steder, stifte den Nytte, at man i Almindelighed derved ledes til bedre at forstaae Grundloven, at man, oplyst om dens Gavnlighed, søger at indvrente sine Børn, fra Barnsbeen af, Agt og Erbhædighed for, og Kjerlighed til denne Lov, paa hvis Dyretholdelse vor Frihed, Norges Hæder og tilkommende Lykke berøer, da er mit Hensigt fuldelig opnaaet.

F o r t e g n e l s e

over

de i Skriftet forekommende Spørgsmaal.

	Pag.
1., Hvad forstaaes ved Grundlove? . . .	1
2., Hvad forstaaer man ved Regjering og Regjeringsform? . . .	1
3., Hvilket af de, under forrige Spørgsmaal, omtalte Slags Regjeringsformer har Norge ved Grundloven erholdt? . . .	5
4., Hvilken er Statens herskende Religion, og hvorfor taales Jesuiter, Munkorden og Jøder ikke i Riget? . . .	7
5., Hvad forstaaes ved Grundlovens Udtryk i §. 1, at Norge er et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhængeligt Rige? . . .	10
6., Hvad forstaaer man ved arvelig Regjeringsform?	12
7., Hvo er i Norge, efter Grundloven, arverettiget til Tronen?	14
8., Har man ikke, i Tilfælde at ingen arverettiget Prinds er til, ved andre Midler søgt at forekomme, at Tronen ved Kongens Død skal blive ledig? . . .	17
9., Hvorledes skal der forholdes, naar Kongen døer og ingen Tronarving er til? . . .	18
10., Hvorledes skal der forholdes, naar Kongen døer og Tronarvingen er umyndig? . . .	21
11., I hvilken Alder bliver Kongen myndig? . . .	24
12., Hvad er at iagttage, naar Kongen tiltræder Regjeringen?	25

	Pag
13.,	Hvilke ere de Kongen, efter Grundloven, tilkommende Rettigheder? 26
14.,	Hvilke ere de Kongen, efter Grundloven paaliggende Pligter? 47
15.,	Fører Kongen Regjeringen alene i alle, eller blot i nogle, og da i hvilke Tilfælde? 50
16.,	Hvorledes bestyres Regjeringen i Kongens Fraværelse? af hvem, og hvorledes er den sammensat? 52
17.,	Hvori bestaaer Statsraadernes Ansvarlighed? 60
18.,	Hvilke Rettigheder tilkomme, efter Grundloven, Tronarvingen? og hvilke Pligter paaligge ham? 62
19.,	Hvad er at bemærke med Hensyn til de syvrige Prindsfer og Prindsesserne 64
—————	
20.,	Paar hvad Raade udøver Folket den lovgivende Magt, og hvorfor er denne deelt? Hvad forstaaes ved Folket? 66
21.,	Hvilke ere de Egenstaber, som udfordres for at være stemmerettiget norst Borsger? og hvorledes forbydes Stemmeret? 68
22.,	Hvorledes vælges de Repræsentanter, der udgjøre Stortinget? og hvad er at mærke om deres Fuldmagter? 76
23.,	Hvilke Egenstaber udfordres der hos en Repræsentant, og i hvilke Tilfælde kan han undskyldes sig for at modtage Valget? 93
24.,	Hvilke ere de en Repræsentant paaliggende Pligter? . . . . . 95.
25.,	Hvilke ere de en Repræsentant tilkommende Rettigheder? . . . . . 97.
26.,	Hvor ofte holdes Stortinget, hvor samles det, og hvorlænge varer det i Almindelighed? 100

- 27., Hvad er, med Hensyn til Stortingets Samling, Aabning og Slutning, at erindre? . . . . . 101.
- 28., Hvo bestemmer den Orden, i hvilken Sagerne paa Stortinget skulle foretages, og i det Hele det indvortes Politi ved samme? . . . . . 106.
- 29., Naar og ved hvilke Anledninger, samt af hvem kunne overordentlige Storting sammenkaldes? . . . . . 109.
- 30., Hvad er med Hensyn til disse overordentlige Storting at mærke? . . . . . 111.
- 31., Hvilke ere de Stortinget vaaliggende Forretninger, og hvorledes behandles Sagerne der i Almindelighed? . . . . . 113.
- 32., Hvilke Sager skulle, efter Grundloven, gaae gjennem Obelstinget og Lagtinget, og hvilke ikke? . . . . . 122.
- 33., Paa hvormange Maader bliver en Lov, efter Grundloven, til? . . . . . 129.
- 34., Hvori bestaaer den Andeel, Kongen har i den lovgivende Magt? . . . . . 130.
- 35., Til hvilke af Stortingets Beslutninger behøves ingen kongelig Sanktion? . . . . . 136.
- 36., Hvad er at mærke med Hensyn til Lovenes Udsærdigelse og Bekjendtgjørelse? . . . . . 138.
- 37., Hvori bestaaer Stortingets juridiske Hellighed? . . . . . 142.
- 38., Af hvem forvaltes den dømmende Magt? . . . . . 144.
- 39., I hvilke Tilfælde dømmes Rigsretten, og af hvem bestaaer den? . . . . . 145.
- 40., Hvorvidt, kan den dømmende

	Pag.
Magt ansees afhængig af den ud- øvende; jøg. lovgivende?	147
41., Hvad Egenstaber udfordres der til at blive Embedsmand i Norge?	152.
42., Hvad er Meningens af den Be- stemmelse, at Norge ikke til- svarer anden end sin National- Gjæld?	156.
43., Hvad er ved Grundloven be- stemt med Hensyn til de gjeldende Love?	158.
44., I hvilke Henseender har Grund- loven sørget for Borgernes Frihed og Sikkerhed, og tillige søgt at afhjælpe de betydeligste Mangler ved vor Lovgivning?	159.
45., Hvad er i Særdeleshed at mær- ke med Hensyn til Grundlovens Bestemmelser om Trykkefrihed?	162.
46., Hvad har Grundloven bestemt med Hensyn til Adel og Privile- gier?	166.
47., Hvilke ere de Forsigtelser, der paaligge Statens Borgere med Hensyn til Fædreneslættens Forsvar?	171.
48., Hvad bestemmer Grundloven an- gaaende Statens Pengevæsen?	174.
49., Hvilke ere de Stenstande, som, ifjændt de i Grundloven ere be- rørte, dog henstaae uafgjorte, og ! hvad er hertil Aarsagen?	176.
50., Hvorvidt kunne de Bestemmelser, der indeholdes i Grundloven, for- andres, og paa hvad Maade skal ! enhver saadan Forandring iværksættes?	181.

Indledning.

Iste Spørgsmaal.

Hvad forstaaes ved Grundlove?

Svar.

Grundlove ere de Love, der bestemme en Stats Regjeringsform, og fastsætte Regentens og Folkets gjensidige Pligter og Rettigheder.

2det Spørgsmaal.

Hvad forstaaes ved Regjering og Regjeringsform?

Svar.

Af Historien lære vi, at Stater, saalænge de have været til, have haft Dvethoveder, Anførere eller Dommere. Dette var ogsaa nødvendigt; thi et Selskab, hvor alle Medlemmernes

2

havde Ret til at gjøre hvad de vilde, og hvor der ikke var Noget, som kunde styre til Rette, vilde ikke længe have kunnet bestaae. Skal den Hensigt, hvorfor Menneffene maae antages at være indgaaede i det Selskab, som vi kalde Staten, blive opnaaet; skal deres Liv, deres Ære, deres Eiendomme betrygges mod uforslignede og voldsomme Angreb, saa maa der og være en højeste Magt, der kan oplyse Forstanden, tvinge Villien og styre Alles Lidenskaber og Handlinger til det hele Selskabs Bedste.

Denne højeste Magt er det man kalder Regjering. Den kan være overdraget enten til een Person, som man kalder Keiser, eller Konge, eller Hertug o. s. v., eller til en Samling af flere Personer, som man plejer at kalde Landdag, Kongres, Direktorium, eller hvad man vil.

Betragter man denne Regjerings Natur noget nærmere, saa vil man let opdage, at den, for at opfylde sin Bestemmelse, maa besørge tre Slags forskjellige Forretninger. Den maa:

x. give Lov, hvorved Regler foreskrives for Borgernes Handlinger.

2., *dømme disse Handlinger*, det er, den maa i alle forekommende Tilfælde anvende Lovene paa Handlingerne og forklare hvad hine bestemte med Hensyn til disse.

3., *Endelig maa den*, hvad der er det vigtigste, sørge for at Lovene overholdes, og at de Borgere, der maatte ville modsætte sig samme, tvinges til at aflyde dem.

Disse tre Slags Forretninger, som i Følge Tingens Natur paaligge en Stats Regjering, have givet Anledning til, at man har deelt den højeste Magt eller Souverainiteten i tre forskellige Grene eller Afdelinger, nemlig:

1., Den lovgivende Magt,

2., Den dømmende Magt, og

3., Den udøvende Magt, eller som man almindeligst kalder den, den executive.

Maaden, hvorpaa disse tre Magter i Staten ere fordeelte, og hvilke Personer der beklæde samme, dette er, hvad der bestemmes ved Statsformen, Regjeringsformen eller Konstitutionen.

Ere de alle overbragne til og forenede hos en enkelt Person, saa kaldes Regjeringsformen monarkisk eller Enevolds-Regjering, og den er da tillige uindskrænket eller saadan som den vi, før Adskillelsen fra Danmark, havde og lige siden Aaret 1660 havde havt. Ere alle disse tre Magter overbragne til enkelte Borgere, forenede i et affondret eller særskilt Korps eller Selskab, saa kaldes Regjeringsformen aristokratisk eller Adels-Regjering *) Er endelig hele den højeste Magt hos Folket selv, eller visse af Folket paa bestemt Tid valgte Personer, saa kaldes Regjeringsformen demokratisk eller Folke-Regjering.

Erfarenhed har tilstrækkeligen lært, at en Stats Lykke ikke opnaaes ved at holde sig for strengt til nogen af disse Regjeringsformer. Kun ved en passende Fordeling af de tre foromtalte Magter, eller retters sagt Forretninger, hvoraf Regjeringen bestaaer, har man troet at kunne

*) Om det er Fødselen eller Pengene, der giver Ret til Andeel i Regjeringen i en saadan Stat, gjør her intet til Sagen.

sikre Borgerne for vilkaarlig Behandling, og
vorne om deres helligste Rettigheder.

Med denne Fordeling opstaae da de saas-
kaldte blandede Regjeringsformer, hvil-
ke igjen, som Enhver let indseer, kunne være
mangeflags.

A.

Om Statsformen og Relti- onen.

3die Spørgsmaal.

Hvilken af de, under forrige Spørgs-
maal omtalte Slags Regjeringsformer
har Norge ved Grundloven erholdt?

Svar.

Med Norges Grundlov ere de tre førrom-
handlede Magter eller Grene af den højeste
Magt saaledes fordeelte:

- 1., Den lovgivende Magt, der bestemmer
Regler for Borgernes Handlinger, er hos
Folket. §. 49.

- 2., Den bemyndende Magt er overdraget særskilte Embedsmænd. §. 88 — 90.
- 3., Den udøvende eller executive Magt, der sørger for Lovens Overholdelse, er hos Kongen. §. 3.

Historien lærer noksom, at en Stats Lykke ikke befordres ved at dele den udøvende Magt mellem flere; thi derved foraarfages blot Strid mellem dem som ere i Besiddelse af den, Ubestemthed og Foranderlighed i de tagende Forholdsregler, og en Mangel paa Kraft og Hurtighed, der seent eller tidlig foraarfager Statens Undergang.

Ved denne Fordeling af den højeste Magts Bestanddele, har altsaa Norge erholdt en blandet Regjeringsform. Den er monarkisk, fordi en Konge staaer i Spidsen for den hele Regjering, som Statens første Embedsmand. Den er demokratisk, forsaavidt som Folket selv er i Besiddelse af den lovgivende Magt. Den er altsaa en Blanding af Monarkie og Demokratio, eller et Monarkie indskrænket ved Demokratio, hvilket er det som Grundloven kalder indskrænket Monarkie. §. 1.

Af disse tre Magter ansees den executive for den vigtigste. Derfor afhandles den i Grundloven først. Dernæst den lovgivende, og tilsidst den dømmende.

4de Spørgsmaal.

Hvilken er Statens herskende Religion, og hvorfor taales Jesuiter, Munkeordener og Jøder ikke i Riget?

Svar.

Efter Grundlovens 2den §. er den evangelisk-lutheriske Religion Statens offentlige Religion, og alle de Indvæsnere, der bekjende sig til den, ere forpligtede til ligeledes at opdrage deres Børn i samme.

Til denne Religion skal Kongen bekjende sig, ligesom det er ham paalagt at haandhæve og beskytte den. §. 4. Til den maa ligeledes Enhver bekjende sig, der ønsker at blive ansat som Embedsmand i Norge. §. 92.

Hvor nyttigt det er for en Stat, kun at have een herskende Religion, behøver jeg ikke her

at gøbtgjøre. Gives der to eller flere herskende Religioner ved Siden af hinanden, saa kan deraf let opstaae Partier, som kunne blive meget farlige for Staten. Men Staten maa, for at sikke sig for disse farlige Følger, ikke indskrænke Religions-Friheden mere end nødvendigt. Ved at udelukke alle dem, der ikke bekjende sig til den evangelisk-lutheriske Religion, fra Andeel i Statens Bestyrelse, har den tilbørligen sørget for sin Sikkerhed. At gaae videre, vilde saaledes være en unyttig Strengthed, hvorved man blot lagde an paa at berøve Landet de Indvaanere, det ellers var muligt at det kunde erholde. Kun saadanne Religioner og Religions-Samfund har man villet udelukke, hvis Skadelighed er saagodt som almindelig erkjendt, og her til regnes de Jøder, samt Jesuiter og Munkeordener. Hvad Jøderne angaaer, da kan man næsten antage det for en Umulighed, at de nogensinde kunne blive gode Borgere i nogen Stat, hvor ikke Jøder regjere. Deres Love, ja selv deres Religion afføndre dem saa aldeles fra andre Mennesker, at de stedse ville søge

at udgjøre et eget Samsund, hvor man modtager dem, og at undrage sig fra at opsyde den Stats Love, hvor de nyde Beskyttelse. Desuden er Bedragerie og Undersundighed i Handel, hos Mængden blandt den jødiske Religions Befjendere saa almindelig en Egenskab, at det vist ikke kan kaldes nogen usødvendig Forsigtighed, at holde dem ude af et Handelsland som Norge.

Jesuitesordenen, stiftet endnu medens Luther levede, i det sextende Aarhundrede, har lige siden sin første Opkomst, vlist sig som Pavebømmets stærkeste Værn, og ivrigt arbejdet mod Alt hvad der kunde indskrænke eller skade dette. Alene denne Omstændighed, forenet med den al Dyb nedbrydende Grundsætning, at ethvert Middel ertilladt og godt, naar Hensigten er god, maatte være nok til at holde Jesuiterne ude af en protestantisk Stat.

Hvad her er sagt om Jesuitesordenen, gjelber ligeledes, om just ej i samme Grad, om Munkeordenen. Nu paany at ville tillade eller taale Dyretelsen af saadanne Stiftelser, hvori en Hob Dagbris

vere, affondrede fra det øvrige menneskelige Selskab, henbrage deres Tid i Hrefløshed og alle de dermed forenedes Laster, det havde uden Tvivl været en meget ilde anbragt Menneffefjerlighed. Bedst derfor at de blive borte, efterat man engang har været heldig nok til at blive af med dem.

5te Spørgsmaal.

Hvad forstaaes ved Grundlovens Udtryk i 1ste §: at Norge er et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhængeligt Rige?

Svar.

Norge har ved frit Valg forenet sig med Sverig saaledes, at det har antaget Sverigs Konge til sin. Men det er derfor ikke i nogen Henseende afhængigt af Sverig; det har sin egen Grundlov, sin egen Regjering, sine egne Love, sit eget Sprog, sin egen Bank og Pengevæsen med videre. Det bestaaer ved disse Indretninger for sig selv, uden at nogen Sammensmeltning med Sverig kan finde Sted; saalænge Grundloven overholdes. Foreningen bør derfor betragtes som en Konfoederation eller For-

bindelse, sigtende til med fælleds Kræfter at tilbagedrive ethvert fiendtligt Angreb paa den Scandinaviske Halvøe, *) samt til fælleds militære Operationer uden for samme, naar Stortinget deri samtykker. I Fredstider beskaer Foreningen blot deri, at en Konge regjerer begge Riger, hvert efter sine Love. **) Dette har man søgt at udtrykke ved at kalde Norge et frit, selvstændigt Rige.

Det er ubekleligt, det vil sige, Kongen har ingen Ret til at udstykke Riget eller dele det mellem sine Børn, saasom Erfarenhed har lært, hvormange Ulykker heraf kunne følge. Derfor er det og bestemt i Grundlovens 75de §. Litr. e, at den Kongelige Families Upanage,

*) Saa kaldes Norges og Sverigs forenede Riger.

**) Et Beviis derpaa afgiver Bestemmelsen i §. 13, at det i Norge, under Kongens Froværelse, skal være en egen Regjering, Bestemmelsen i §. 18, at den Norske Statskasse forbliver i Norge, og dens Indtægter alene anvendes til Norges Liv. Ligesaa den Bestemmelse, at Norges Flaade skal have sine Bærster og Havne i Norge, §. 25, og mange flere.

det vil sige, hvad der aarligen tilstaaes til dens Underholdning, ej maa bestaae i faste Tjenestome. Ved endelig at erklære Riget for usafhændeligt, har man villet forebygge, at det ikke oftere, som ved Kieler-Traktaten, skal blive bortbyttet eller solgt.

6te Spørgsmaal.

Hvad forstaaer man ved arvelig Regjeringsform?

—
Svar.

Regjeringen i et Rige erhverves ordentligvis enten ved Valg eller ved Arv, hvorved da Forskjellen opstaaer mellem Valgriger og Arveriger. I Valgrigerne vælges der, hvergang Monarken dør eller nedlægger Regjeringen, en anden i hans Sted. I Arverigerne tilfalder Regjeringen Eftermanden i samme Djeblif som Formanden dør, saalænge der nemlig gives Nogen, der til Tronen, i Følge Grundloven, er arveberettiget. Man har, ved vor Grundlov §. 1, givet den arvelige Regjeringsform Fortrinnet af Grunde, som

ikke ere vanskelige at indsee. Om man, hvorsom-
 gang en Konge døde, vilde vælge en ny, saa
 vilde man dog ikke kunne gjøre sig Haab om,
 stedse at erholde en god Første, medmindre de
 Valgende stedse havde Fædrelandets Vel for
 Øje. Men Erfarenhed har noksom lært, at
 dette som oftest ikke er Tilfældet; thi i Almindel-
 lighed ere Penge, List og Kabaler de Midler,
 som ved slige Valg i Almindelighed med størst
 Held anvendes. Staten udsættes desuden dersom
 ved stedse for Uroligheder, indvortes Krig og Un-
 dertrykkelse, da fremmede Magter let erholde
 Lejlighed til at indblande sig i dens Anliggen-
 der. Alt dette undgaaes derimod, naar Tro-
 nen er arvelig. Den nye Første bestiger Tro-
 nen, naar Formanden dør, uden nogen Møds-
 sigelse. Arvesølgen er en Støtte for de mo-
 narke Stater. Ingen uden de arveberettigede
 Prindsers kan der gjøre sig noget Haab om at
 komme til at beklæde Tronen. Man fjender i
 Regentens levende Live den, der skal følge efter
 ham, og man kan give Tronsfølgeren en Opdra-
 gelse, der svarer til hans høje Kald. Intet

bens
 dom-
 or us
 at
 skal

Res

ntlig-
 orved
 r og
 ber,
 egje-
 gerne
 Dje-
 mlig
 ndlo-
 vor
 Re-
 som

synes heller mere at maatte kunne bevøge en Første til, med Iver at arbejde paa at befordre det almindelige Vel, end Dverbevisningen om, at hans Efterkommere skulle nyde Frugten af hans Arbejde.

B.

Om den udøvende Magt, Kongen og den Kongelige Familie.

7de Spørgsmaal.

Hvo er i Norge, efter Grundloven, arveberettiget til Tronen?

Svar.

Arvesølgen er, efter Grundlovens 6te §., lineal og agnatisk, saaledes som den findes bestemt i den af Sveriges Riges Stænder besluttede, og af Kongen antagne Successions-Ordning eller Arvesølge-Lov, af 26de September 1810, hvoraf en Oversættelse findes vor Grundlov vedhæftet. Ved lineal Arvesølge forståes den, som retter sig efter Liniernes

Nærhed, at regne fra den Ældste Søn og hans Descendenter eller hans Efterkommere i lige nedstigende Linie gaaer for anden Søn og hans Descendenter, anden Søn og hans Descendenter for tredie Søn og hans Descendenter o. s. v.

Saa længe altsaa nogen af ældste Søns Descendenter ere tilbage, kan anden Søn eller hans Descendenter ej komme til at arve Kronen. Ved agnatisk Arvesølge forstaaes den, hvor alene de mandlige Agnater eller Mand af Mand d. e. de som ved Mænd nedstamme fra den første Erhverver, kunne arve Kronen. Saa vel Qvinder, som Mænd af Qvinder ere altsaa udelukkede.

Meningen af at Arvesølgen er lineal og agnatisk er saaledes den, at kun Mænd af Mænd kunne arve Kronen, og blandt disse gaae de som ere af en nærmere Linie altid for de som ere af en fjernere, og de ældre for de yngre.

For nærværende Tid er, efter Grundloven og den foremældte Successions-Ordning, Hans

Kongelige Højhed Prinds Carl Johan nærmeste Tronarving til Norges og Sverigs forenede Troner; han fører, som saadan, Titel af Kronprinds. §. 34. Næst efter ham er hans Søn, S. K. H. Hertugen til Sødermanland, Prinds Oscar. Flere arveberettigede Prindsarvinger til Norges og Sverigs Troner gives nu ikke.

Endnu maa, førend vi forlade denne Materie, bemærkes:

- 1., at det kun ere de ægte, d. e. i lovligt Egtteskab avlede mandlige Arvinger, der i Henseende til Successionen kunne komme i Betragtning. See Successf. Ordn. af 26de Sept. 1810, Inbl.
- 2., Blandt Arveberettigede regnes ogsaa den Ufødte, der strax indtager sit tilbørlige Sted i Arvelinien, naar han, efter Faderens Død, fødes til Verden. Grundl. §. 6. Successf. Ordn. §. 2.
- 3., Naar en til Norges og Sverigs forenede Kroner arveberettiget Prinds fødes, skal hans Navn og Fødselsstid tilkjendegives særsk-

holdende Storting, og antegnes i dets
 Protokol. Grundl. §. 6.

2de Spørgsmaal.

Har man ikke, i Tilfælde at in-
 gen arveberettiget Prinds er til, ved
 andre Midler søgt at forekomme, at
 Tronen, ved Kongens Død, skal blive
 ledig?

Svar.

Jo. Ved Grundlovens §. 7 er det bestemt,
 at Kongen, naar ingen arveberettiget Prinds
 er til, kan foreslaae sin Efterfølger
 for Norges Storting paa samme Tid
 som for Sverigs Stænder. Saasnart
 Kongen har fremsat sit Forslag, skulle begge
 Folks Repræsentanter, af deres Midte, vælge en
 Komite, *) der har Ret til at bestemme Valget,
 hvis Kongens Forslag ikke, ved Stemmeskerhed,
 bifalbes særskilt af hvert Folks Repræsentanter.

*) En Komite er egentlig en Samling af
 Personer, udvalgte til at undersøge eller af-
 gjøre en vis Gjenstand.

Denne §. er siden nærmere bleven bestemt ved den mellem Norges Riges Storting og Sveriges Riges Ständer oprettede, og af Hans Majestæt Kongen, den 6te August 1815, sanktionerede Rigs-Akt. See sammes §. 3.

Bestemmelserne i denne Rigs-Akt ere alle byggede paa Grundsætningen om en fuldkommen Lighed mellem begge Riger. At man har bestemt Carlstad til Samlingsstedet for den Komite, der i Tilfælde skal bestemme Valget, kommer deraf, at denne Bøe ligger omtrent midt imellem Christiania og Stofholm.

9de Spørgsmaal.

Hvorledes skal der forholdes, naar Kongen dør og ingen Tronarving er til?

Svar.

Grundlovens 48de §. bestemmer, at naar den mandlige Kongestamme uddør, og ingen Tronfølger er udkaaret, da skal en ny Konge vælges paa den i

§. 7 forefkrævede Maade. Denne Maade er netop den samme som under 8de Spørgsmaal er omhandlet, og som i den 3die §. af Rigs-Ukten er forefkrævet. Kun en her den Forskiel, at istedenfor at det, naar Tronfølgeren udlaares i Kongens levende Lide, er denne, som sammenskalder Stortinget, foreslaaer Tronfølgeren, bestemmer Dagen til Komiteernes Samling i Carlstad o. s. v., saa er det i dette Tilfælde, nemlig naar Kongen er død, Rigerens lovlige Interims-Regjering, der besørger Alt dette.

Denne Interims-Regjering, eller et Statsraad, sammensat af et lige Antal Norske og Svenske, fører imidlertid Regjeringen, (den udøvende Magt) indtil Valget er foregaaet. See Grundl. §. 48, jevnført med §. 40. *)

Med den forømmeldte Rigs-Ukt, §. 7, er det bestemt, at det sammensatte Statsraad, eller Norges og Sverigs Interims-Regjering skal bestaae af ti Medlemmer fra hvert Rige.

*) I Grundl. §. 48, henvises til den 43de §. men dette er aabenbar en Tryk- eller Skrivfejl.

Dette Statsraad skal have sit Sæde i Stockholm. *) Den Norske Statsminister og den Svenske Justitia-Statsminister skulle, ved begge Statsraa- ders første Sammenkomst, kaste Lod om, hos af dem der først skal føre Ordet. Siden skulle de, hver sde Dag, ombyttes, saa at de vekselsviis, hver sin Uge, føre Ordet. Sagerne afgjøres ved de fleste Stemmer. De Norske Sager forebrages, protokolleres og expederes i det Norske Sprog af den Norske Stats-Sekretair, de Svenske i det Svenske Sprog af den Svenske Stats-Sekretair. Saavel med de Norske som med de Svenske Sagers foregaaende Beredelse og Granskning, forholdes efter de i hvert af Rige- nes gjeldende Forskrifter m. m.

De Norske Medlemmer af dette sammensatte Statsraad skulle, førend de tiltræde Regjeringen, aflægge Eed for Stortinget. De Svenske aflægge

---

*) Stortinget samtykkede heri, fordi Kon- gen sædvanlig der residerer, fordi et pas- sende Lokal der findes, og fordi de frem- mede Hoffers Gesandter der ere samlede.

Fed for Sverigs Ständer. Holdes ej Storthing eller Rigsdag paa den Tid, saa nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet og gjentages siden paa næste Storthing eller Rigsdag. Grundl. §. 44, Rigs-Akten §. 9.

Saa snart Interims-Regjeringens Statsstyrelse ophører, skulle Medlemmerne aflægge Regnskab for Kongen og Storthinget. Grundl. §. 45. Det synes at være en Selvfølge, at dette Regnskab, naar Kongen er umyndig, aflægges ikke til ham, men til de valgte Formyndere.

10de Spørgsmaal.

Hvorledes skal der forholde, naar Kongen dør og Tronarvingen er umyndig?

Svar.

I dette Tilfælde skal det Norske og Svenske Statsraad strax sammentræde, for fælleds at udstæbe Indkaldelse til Storthing i Norge og Rigsdag i Sverige. Grundl. §. 39, Rigs-Akt §. 6. Forsomme de Beskom-

mende at sammenkalde Stortinget, skal Højesteret, saasnart de Uger ere forløbne, besørge Sammenkalbelsen. Grundl. §. 46. Dette maa og gjælde, om Interims-Regjeringen forsømmer at sammenkalde Stortinget, naar Kongen er død, og ingen Tronarving er til.

Indtil begge Rigers Repræsentanter ere forsamlede, og have anordnet Regjeringen under Kongens Mindreaarighed, forestaaer den førnævnte Interims-Regjering (See 9de Spørgsmaal) Rigerne's Bestyrelse, dog med Iagttagelse af hvert Riges Grundlove. Grundl. §. 40, Rigs-Akt §. 7. De samme Forholdsregler iagttages, saa ofte det, i Følge Sveriges Regjeringsform tilkommer det Svenske Statsraad, i Egenkab af Statsraad, at føre Regjeringen. Grundl. §. 41.

Saasnart Stortinget i Norge og Rigsdagen i Sverig er samlet, foretages Valget af Formyndere, som skulle forestaae Regjeringen for den umyndige Konge, paa samme Maade som under 8de Spørgsmaal er omtalt, overensstemmende med Forskrifterne i Rigs-Akten §. 3, angaa-

ende Valget af Tronsfølger. Grundl. §. 43. Formyndernes Antal og Maaden, hvorpaa Regjeringen under Formynderskabet skal bestyres, maa foreløbig af Norges Storting og Sverigs Ständer bestemmes i Overensstemmelse med de samme Forskrifter. Formynderne aflægge den samme Eed som Interims-Regjeringen. Grundl. §. 44, jevnf. med Rigs-Akten §. 9.

Har den afdøde Konge efterladt sig nogen skriftlig Bestemmelse med Hensyn til Bestyrelsen af den umyndige Konges Opdragelse, da følges denne. Grundl. §. 47. Dog forstaaes det af sig selv, at saadan Bestemmelse Intet maa indeholde, der er stridende mod Grundloven eller Rigets Forsfatning; thi om Kongen f. E. havde befalet, at Tronsfølgeren skulde opdrages i den katolske Religion, saa kunde herpaa ej agtes. Har Kongen derimod ikke efterladt nogen saadan Bestemmelse, saa fastsættes Bestyrelsen af den umyndige Konges Opdragelse ligeledes paa den i Grundlovens §. 7 og 43, og i Rigs-Aktens § 3 og 8 bestemte Maade, som under det 8de Spørgsmaal er omhandlet. Grundl. §. 47, Rigs-Akten §. 10.

Under alle Omstændigheder er det en uskrivelig Regel, at den umyndige Konge gives tilstrækkelig Undervisning i det Norske Sprog. Grundl. §. 47, Rigst-Akten §. 10.

III Spørgsmaal.

I hvilken Alder bliver Kongen myndig?

Svar.

I Følge den 8de §. i Grundloven skulde Kongens Myndigheds-Alder bestemmes ved en Lov, der skulde gives efter Doereenskomst mellem Norges Storting og Sveriges Ständer, eller, hvis de ikke kunde forenes, ved en saadan Komite, som der er talt om under 8de Spørgsmaal.

Ved Stortingets Beslutning af 10de Juli 1815, er det nu senere bestemt: at det skulde attende Aar skal være Kongens Myndigheds Alder. Denne Beslutning er den 18de f. M. konfirmeret af Hans Majestæt Kongen.

12te Spørgsmaal.

Hvad er at iagttage, naar Kongen tiltræder Regjeringen?

Svar.

Er Tronfølgeren, naar Kongen dør, myndig, eller er en nye Konge, som er myndig, valgt paa den før omforklarede Maade, saa tiltræder han strax Regjeringen, og aflægges for Stortinget den Eed, som findes anført i Grundlovens 6de §. Er Tronfølgeren derimod ved Kongens Død us myndig, saa har han Satet med Regjeringen at gjere. Men saasnart Han har opnaaet den forbestemte Alder, som i Følge det Foregaaende er atten Aar, saa erklærer Han sig selv offentligt at være myndig, (Grundl. §. 8) og aflægges da Eden efter §. 9.

Er intet Storting samlet paa den Tid, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet, og gjøres høitideligen af Kongen paa første Storting, enten mundtlig, eller skriftlig, ved den Han dertil befuldtes. Grundl. §. 9.

Naar Kongen er bleven myndig, skal han tro

nes og falbes i Tronhjems Domkirke. Liben og Ceremonierne bestemmer Han selv. Grundl. §. 10.

13de Spørgsmaal.

Hvilke ere de Kongen, efter Grundloven, tilkommende Rettigheder?

Svar.

a, Kongens Person er hellig. Han kan ikke lastes eller anklages. Ansvarligheden paaligger Hans Raad. Grundl. §. 5.

Wilde man tilstaae det lovgivende Korpss eller Forsamling (Storthing) Ret til at anklage og dømme Kongen, som er Hændebeholder af den udøvende Magt, saa var det forbi med Friheden. Kongen er nødvendig for Staten, for at ikke den lovgivende Magt skal udarte til Tyrannie. Han staaer i Spidsen for det Hele. Hans Person maa altsaa være hellig, eller som Englændernes Statsret kalder ham, ufejlbart, d. e. han maa ikke kunne anklages eller dømmes af nogen Magt i Staten. Den

ubetingede Uerbødighed, man er Kongen Skyldig, vilde derved tabe alt formeget. Men da man i Almindelighed kan antage, at en Konge ikke gjør slet Brug af sin Myndighed, uden at have flette Raadgivere, der som Ministre have Lovene, uagtet de som Borgere nyde deres Beskyttelse, saa maae disse kunne anklages for Domstolene og straffes.

b., Kongen anordner al offentlig Kirke- og Gudstjeneste, alle Møder og Forsamlinger om Religions-Sager, og paaseer at Religionens offentlige Bærere følge de dem foreskrevne Regler. Grundl. S. 16.

Den Ret, Kongen saaledes har med Hensyn til Gudstjenesten i Staten, strækker sig dog ikke videre end til den udvortes. Den indvortes Gudstjeneste, som bestaaer i Meuneskernes indvortes Tanker, er ikke afhængig af udvortes Magt. Heller ikke er det Meningen af denne Grundlovens Bestemmelse, at Kongen har Ret til at bestemme hvilken Religion han vil, til at være den herskende i Staten. Saa-

langt gaaer hans Myndighed ikke; thi det er allerede forhen vist, at den evangelisk-lutheriske Religion er Statens herskende Religion. Grundl. S. 2. Den Ret, som den 16de S. giver Kongen med Hensyn til Substiansessen, bestaaer altsaa blot deri, at han paaseer, at Geistligheden retter sig efter de symboliske Bøger og de for den gjeldende Forfrister, at han bestemmer de udvortes Kirkes Skikke, at han endelig vaager over, at Geistligheden, ligesaa lidt som noget andet Selskab, danner en Stat i Staten og bliver farlig for den borgerlige Roe og Orden, samt sørger for, at Stridigheder, som maatte opkomme mellem Menighederne og deres Lærere, afgjøres paa forbestemt Maade ved Domstolene.

c. Kongen kan give og ophæve Anordninger, der angaae Handel, Kold, Næringsveje og Politi; dog maae de Love, han saaledes giver, ikke stride mod Grundloven og de af Stortinget givne Love. Man kalder dem provisoriske eller midlertidige

Love, og de gjelbe ikke længer end til næste Storthing. Grundl. §. 17. Herom, saavel som om Kongens øvrige Deeltagelse i den lovgivende Magt, vil nærmere blive talt under 34te Spørgsmaal. Om Kongens Ret til at bekjendtgjøre Lovene, handles under det 36te Spørgsm.

- d., Kongen lader i Almindelighed, ved de dertil ansatte Betjente, som paa Landet ere Fogberne, i Byerne Magistraterne, indskrævede Skatter og Afgifter, som Storthinget paalægger. Grundl. §. 18.

At indfordre Skatter, er naturligtvis en Forretning, som ene vedkommer den eksekutive Magt.

Det anmærkes her, 'at den Norske Statskasse skal forblive i Norge, og at dens Indtægter ikke maac anvendes uden til Norges Læve. Grundl. §. 18.

- e., Kongen har Ret til, i Statsraadet, at benaade Forbrydere, efterat Højesterets Dom er falden og dens

2 Betænkning indhentet. Grundl. §. 20.

Norges Konge har altsaa og ved Grundloven erhøbt, den Regenten ved næsten alle Konstitutioner, tillagte Benaadningsret.

Man har tilstaaet ham denne, fordi man fandt det bedre, paa denne Maade at raade Bod paa Lovenes Ufuldkommenhed, der umuligen kunde saa nøje bestemme Straffen for enhver Grad af Forbrydelse, at ingen flere skulde kunne tænkes, end at overlade en Tilstalt til Domstolenes vilkaarlige Behandling. Samtidigt er det klart, at dersom Kongen, under alle Omstændigheder og uden Indskrænkning, kunde gjøre Brug af denne Ret, saa vilde Lovene blive umyttige, tabe deres Afgørelse, og Kongen vilde, istedenfor at bringe Lovene i Udøvelse, ophøje sig over dem. Iffun med betydelige Indskrænkninger har Grundloven derfor tilstaaet Kongen denne Ret.

Højesterets Dom maa først være falden i Sagen, Højesterets Betænkning maa være indhentet, og 1 Statsraadets Mening maa høres.

Deuden har Forbryderen, efter den anførte §., endnu Valget, om han vil modtage Kongens Raade, eller underkaste sig den ham tildømte Straf. *)

Endnu bemærkes, at i de Sager, som af Odelsthinget foranstattes anlagte for Rigsretten, kan ingen anden Benaadning, end Fritagelse for isdømt Livsstraf, finde Sted. §. 20. Grunden er naturligtvis den, at forebygge at Kongen, ved Udøvelsen af sin Benaadningsret

---

*) Denne sidste Bestemmelse, hvorved det overlades en Forbryder at antage eller afslaae den ham tilbudne Raade, har Hr. Pastor Bonnevitz paa det første ordentlige Storting foreslaaet forandret, og den af Stortinget udsatte 7de Komite har anbefalet dette Forslag, og saaledes indstillet til næste Storting, at lade denne Bestemmelse udgaae af Grundloven. De Grunde, der have bestemt Komiteen til at anbefale denne Forandring, ere udviklede af Hr. Etatsraad Ørsted i Nyt juridisk Archiv, 12te Bind Pag. 196-207.

i denne Henseende, skal kunne undbrage de Mænd, der tiltales for at have viist ham for stor Føjelighed, fra Straf. *)

L, Kongen vælger selv Medlemmerne af sit Raad, der skal bestaae af Norffe Borgere. **) Ligeledes kan Han bestikke en Vice-Konge eller Stats-

*) Overeensstemmende hermed er det og, at den 7de Komite, foranlediget ved en i den Anledning af Pastor Bonnevie fremsat Bemærkning, der for næste Storting foreslaaet denne Bestemmelse saaledes forandret, at den skulde komme til at lyde som følger:

" I de Sager, som af Odelsthinget foranstaltet anlagte for Rigeretten, kan Kongen formilde idømt Livsstraf til Frihedstid paa Livstid. Ridere eller anden Benaadning i Rigsrettens Domme kan kun med et paafølgende Stortings Samtykke finde Sted. "

At give Stortinget Andeel i Benaadningsretten, synes imidlertid neppe rigtigt.

**) Vel er det en af Kongens Rettigheder, selv at vælge dette Raads Medlemmer, men det er tillige Hans Pligt at vælge samme; thi ved at ville begjære uden et saadant Raad ved Siden, vilde Kongen i højeste Grad overtræde Grundloven.

holder. Grundl. §. 12. Han vælger og beffikler, (See §. 21,) efter at have hørt sit Statsraad, alle civile, geistlige og militaire Embedsmænd, samt, efter §. 24, sin Hoffstat og sine Hoffbetjente.

g, Sin Hoffstat og sine Hoffbetjente kan Kongen, uden Umstændigheder, efter eget Godtbefindende, affkedige. §. 24. Tilseledes kan Han, efter §. 22, uden foregaaende Dom, affkedige Rigets Statsholder, Statsministeren og de øvrige Statsraadets Medlemmer, samt de Embedsmænd, som ere ansatte ved dets Kontoirer, Gesandter og Konsuler, civile og geistlige Dverøvrigheds-Personer, Regiments og andre militaire Korpsers Chefer, Kommandanter i Fæstninger og Højsbefalende paa Krigsskibe. Men Han skal dog, forinden en saadan Affkedigelse foregaaer, først have hørt Statsraadets Me-

ning derom. En saaledes afskæddiget Embedsmand nyde, indtil næste Storthing, to Dredebiedele af sin forhen havte Gage i Pension. Hvorvidt Pension siden bør tilføies ham, be- roer paa Storthinget. §. 22. Aarsagen til at denne Bestemmelse er kommet ind i Grundlo- ven, er det ikke vanskeligt at indsee. Alle de anførte Embedsmænd ere nemlig eksekutive Embedsmænd, eller Embedsmænd, som Kongen har betroet endeel af den ham, efter Grundlo- vens 3die §., overdragne eksekutive eller udøvens- de Magt. De ere altsaa som Kongens Be- fuldmægtigede at ansee, og skal man ikke gjøre Indgreb i den Kongen eengang tillagte Myn- dighed, saa synes det heller ikke, som man kan paalægge ham nogen Indskræntning, som ikke flyder af Fuldmægts Natur. Da det nu i Al- mindelighed staaer Enhver frit for, hvorlange han vil benytte en Andens Tjeneste, saa maa det og være Kongen, som Principal, overladt at tilbagekalde den Fuldmagt, han har givet en Anden til at udføre endeel af den ham ved Grundloven overdragne Myndighed. Alt

hvad den, der affædiges, efter almindelige Rets-Grundsætninger kan fordrø, er Stades-Erstatning, og at han erholder denne, derfor har Grundloven sørget ved at overdrage Storsthinget at kjende herudi. Blandt de Embedsmænd, som Kongen kan affædige, er vel ikke nævnt Generaler, Admiraler og Adjutanter, men da der derimod nævnes Kommandanter paa Fæstninger, Korps-Chefer og Højstkommanderende paa Krigsskibe, saa sees det let, at Kongen, hvad Djeblif han finder for godt, kan erholde Ret til at affædige dem, ved at sætte dem paa saedanne Poster. *)

Andre Embedsmænd kunne derimod ikkun suspenderes af Kongen, og skulle de da strax tiltales for Domstolene; men de maae ej, uden efter Dom, affættes, ej heller mod deres Villie forflyttes. §. 22.

---

*) Paa Grund af det Anførte troer jeg saaliges ikke, at de i denne §. foreslaaede Forandringer bør gives Bifald.

h., Kongen kan meddele Ordener til hvem, Han for godt befinder, til Beslønning for udmærkede Fortjenester, der offentlig maae kundgjøres; men ej anden Rang og Titel end den, ethvert Embede medfører. Ordenen fritager Ingen for at deeltage i Statsborgernes sællede Pligter og Byrder, ej heller giver den nogen fortrinlig Udgang til Statens Embeder. Embedsmænd, som i Naade affædiges, beholde den Titel og Rang som var forenet med deres Embeder. Grundl. §. 23. — Angaaende Meningen af denne Grundlovens Bestemmelse har der været og er der endnu megen Tvivl. Nogle have troet at den alene sigtede til Norske Ordener, Andre at den baade sigtede til Norske og Svenske Ordener. Nogle have troet at Ordet maae blot indeholde en Tilbedelse, andre at det indeholde en Forpligtelse for Kongen til at bekjendtgjøre de Fortjenester, hvorfor Ordener uddelles.

At Paragraphen imidlertid blot kan angaa Norske Ordener, synes at blive klart, naar

det bemærkes, at den er ordlydende udfæret af den 23de §. af den paa Eidsvold udarbejdede Grundlov, hvor der naturligvis ikke var tænkt paa nogen svensk Orden. Der kan desuden ikke vel tænkes nogen Grund, hvorfor ikke Norge ligesaa vel skulde have sin egen Orden, som det har sin egen Grundlov, sin egen Regjering, sit eget Pengevæsen, sin egen Bank, sit eget Universitet o. s. v. Da Norge og Sverig, skjøndt forenede under een Konge, dog have beholdt hver sin Forfatning, saa synes det og deraf ligesom at følge, at hvad der i Norges Grundlov er bestemt om Ordener, ligesaa lidt kan angaae svenske Ordener, som hvad der desangaaende er bestemt i Sverigs Grundlov, kan angaae norske. Denne samme Fortolkning har ogsaa det første ordentlige Storting antaget, idet samme, under 8de Septbr. 1815, ved 56 mod 17 Stemmer bestemte, at en Adresse skulde udfærdiges til Hans Majestæt, hvori Han anmodedes om at oprette en national norsk Ridderorden, saafremt Højsamme maatte behage, naadigst at uddele Ordener overensstem-

mande med Grundlovens ogde H. Denne Adresse blev udfærdiget, men H. Magesfæt har ikke hidtil derpaa taget noget Hensyn.

Med denne Seilighed anseer jeg det endnu nødvendigt at bemærke, at det vel er noget ganske almindeligt, at see fortjente Mænd erholde og have fremmede Ordener; men naar dette er Tilfældet, saa har i Almindelighed den, Ordenen uddales til, enten havt Anledning til at bemærke sig i det Landd Tjeneste, hvis Regering giver ham Ordenen, og paa en eller anden Maade at gjøre sig fortjent af samme; eller og har han havt saa erkjendte Fortjenester af Menneskehedens i Almindelighed, at han bebaar sag, uden Hensyn til hvad Nation han tilhører, er bleven anseet værdig til saadan Udmærkelse. Seer man f. E. en Svendsk med en russisk, fransk eller preussisk Orden, saa kan man med temmelig Sikkerhed antage, at samme ikke er bleven ham til Deel, fordi han har gjort sig fortjent af Sverig, men fordi han har havt Anledning til at gjøre sig fortjent af Rusland, Frankrige eller Preussen. Saaledes maa

altsaa nu Enhver, som seer en Normand med en svenskt Orden, nærmest falde paa at troe, at han bærer denne for en eller anden Fortjeneste, han har af Sverige, ikke af Norge. Dette kan man imidlertid neppe i Umindelighed antage at være Tilfældet med de Normand, der have erholdt svenske Ordener, og man har endog eensgang seet en offentlig Bekjendtgjørelse, der vilste at det var for Tjenester af Norge, disse Ordener udbælede; men i denne Henseende maa jeg henholde mig til de allerede anførte Bemærkninger, i Folgte hvilke det forekommer mig klart, at dersom Hans Majestæt, efter Grundlovens 23de §., naadigst agter at belønne udmærkede Fortjenester af Norge med Ordener, saa maa dette være med Nærskæ.

Den anden Tvivl, om Ordet maa alts blot er tilladende eller forpligtende, er, naar man seer hen til det Foregaaende, ikke vanskeligt at opløse. Hvorvidt Hans Majestæt er forpligtet at bekjendtgjøre de Fortjenester, Han beløn-

ner med svenske Ordener, det kan kun bedømmes efter den svenske Grundlov, ikke efter vor. Kender H. M. derimod nogenstinde forgodt, efter Grundlovens 23de §., at oprette en norsk Orden, og belønne Nogens Fortjenester af Norge med denne, da er der neppe nogen Tvivl om, at Han maa være forpligtet til offentlig at bekjendtgjøre de Fortjenester, hvorfor Ordenen skal tjene til Belønning. Vil man ikke antage dette, saa har Ordet maae slet ingen Betydning; thi at sige: Kongen maa have Tilidelse til at bekjendtgjøre, hvorfor han uddeeler Ordener, det var vel omtrent det samme som at sige: Kongen maa være Konge. *)

i., Kongen har højeste Befaling over Rigets Land- og Sø-Magt. Den maa ikke forøges eller formindskes uden Stor-

---

*) Paa Grund af det Anførte kan jeg saaledes ikke andet end finde den af Amtmand Sibbern foreslaaede Forandring, at sætte Ordet skulle istedenfor maae, unødvendig.

thingets Samtykke. Den maa ikke overlades i fremmede Magters Tjeneste, og ingen fremmede Magters Krigsfolk (undtagen Hjælpetropper mod fiendeligt Overfald) maae indbrages i Riget uden Storthingets Samtykke. Grundl. §. 25.

Videre er det i samme §. bestemt, at i Fredstider blot Norske Tropper maae være stationerede i Norge, og ingen Norske Tropper i Sverige. Dog kan Kongen for en kort Tid, i det højeste 6 Uger hvert Aar, sammenkalde de nærmeste Tropper af begge Rigers Krigsmagt til Waabensvelse i hvilket af Rigerne Han vil, naar kun ikke over 3000 Mand af alle Waaben saaledes indbrages i det ene Rige af det andets Krigsmagt. Saa kan Kongen og have Norsk Garde af Frivillige i Sverige, hvilket vil sige, at Han kan lade hverve Frivillige i Norge, og af dem oprette en Garde i Sverige, som Han da selv eller den svenske Statskasse maa føde, klæde og underholde.

Til Angrebs-Krig maae Norges Tropper og Koesflotillie ikke anvendes uden Storthingets Samtykke. Landeværnet og alle de Norske Tropper, som ikke henregnes til Linietropper, maae under ingen Omstændighed bruges uden for Norges Grændser. §. 25.

Endelig bestemmer Paragraphen og, at den Norske Flaade skal have sine Verfter og, i Fredstider, sine Stationer eller Havne i Norge, samt at det ene Niges Krigsfartøjer ikke maae besættes med det andet's Søfolk, medmindre de frivilligen lade sig høre.

Med Storthingets Beslutning af 30te April 1816, der af Hans Majestæt Kongen er sanktioneret den 5te Juli næstsefter, er det bestemt, at Linietropperne's Antal skal være 12000 Mand, foruden Officierer, Underofficierer og Spillemænd. Disse 12000 Mand kan altsaa Kongen i Krigstid kommandere hen, hvor Han vil, en-

ten i Norge eller Sverig, og Han kan ligeledes bruge dem uden for disse Rigers Grændser eller til Angrebs-Krig, *) naar Stortinget deri har samtykket. De øvrige Tropper kunne blot bruges i Norge. Det samme gjælder om Roeflottien, men ikke om Flaaden, hvis Nytte man gandske vilde tilintetgjøre, naar dens Operationer skulde indskrænkes til et vist bestemt Sted.

k., Kongen har Ret til at sammenkalde de Tropper, begynde Krig og slutte Fred, indgaae og ophæve Forbund, sende og modtage Gesandter. Grundl.

---

*) Om endog en Krig, fra Begyndelsen af, havde været en Forsvars-Krig, saa vilde den dog forandres til Angrebs-Krig, naar man vilde føre den ud over den Skandinaviske Halses Grændser, og følgelig maatte Stortinget i saa Fald adspørges. En anden Sag var det, om Angrebet skede, for ved en Diversion at faae Fjenden ud af vort eget Land; men et saadant Tilfælde vil vel vanskelig indtrefte, især saalænge vi ikke ere desto mægtigere til Søes.

§. 26. Rigs = Akt. §. 4.

Herom indeholder Vector Ablers og mit Ud-
 kast til en Konstitution for Norge følgende:
 (See Indl. pag. II.)

"For ikke at gjøre Staten til et Rov for ud-
 "vortes Angreb, maa den udøvende Magt be-
 "siddes den saa omfattende Ret til at er-
 "klære Krig og slutte Fred. Den
 "Hemmelighed i Beslutningerne og Hurtighed
 "i Udførelsen, som den nyere Tids Statskonst
 "har gjort nødvendig, vilde være aldeles umu-
 "lig, naar Spørgsmaalet om en Krigs Ret-
 "mæssighed eller Gavnlighed først skulde frem-
 "sættes og debatteres i en talrig Forsam-
 "ling; den Forbeel, som Staten ved en Krigs
 "Udbrud kunde drage af Djeblikkets Benyttel-
 "se, vilde forsvinde, og den fjendtlige Regje-
 "ring, som maaffee handlede uden Indskræn-
 "ning, vilde sættes istand til at gjøre vigtige
 "Fremskridt, forinden Statens Stridskræfter
 "kunde opbydes og samles. De Stater, i
 "hvilke den Lovgivende Magt har raadet over

"Krig eller Fred, have besuden Retsse været
 "udfatte for at see deres Interesse opoffret af
 "de Partier, som Gjenderne have vidst at væk-
 "ke og underholde i den lovgivende Forsam-
 "ling; og kan det end synes farligt for Frihe-
 "den, at overdrage den udøvende Magt en
 "Ret, ved hvilken den — under Paaskud af
 "Krig — faaer Indledning til at samle Landets
 "væbnede Styrke, saa er det paa den anden
 "Side nødvendigt for at bevare Statens ud-
 "vortes Sikkerhed, og Frygten for Misbrug
 "maa vige for den Betragtning, at den ud-
 "øvende Magt, med Hensyn paa de til en
 "vedvarende Krig nødvendige Pengebidrag, er
 "afhængig af den Lovgivende."

Men uagtet Kongen saaledes har Magt til
 at begynde Krig og slutte Fred m. v. efter
 eget Lykke, saa maa Han dog først meddele
 Regjeringen i Norge sine Tanker, og gjennem
 den lade sig underrette om Rigets Tilstand i
 Henseende til dets Finantser og Forsvarsmid-
 ler. Naar Han har erholdt denne Underret-

ning, maa Han derefter sammenkalde den Norske Statsminister og de Norske Statsraader til et overordentligt Statsraad, hvori den bemeldte Underretning fremlægges tillige med en lignende Beretning om Sveriges Tilstand. Statsraaderne skulle da, enhver for sig og under den Ansvarlighed som Grundloven paalægger, lade Protokollen tilføre deres Betænkning over de Grunde og Omstændigheder, som bør tages i Overvejelse i dette Tilfælde, og først naar dette er skeet, har Kongen Ret til at tage og udføre den Bestemmelse, Han anseer gavnligst for Staten. §. 26.

Bestemmer Kongen sig for Krigen, saa bliver formodentlig det første, Han maa foretage, at sammenkalde et overordentligt Storting efter §. 69, (medmindre et ordentligt Storting paa samme Tid skulde være samlet) for af samme at erholde bevilget de til Krigen fornødne Pengesummer. §. 75 litr. d. — Herved er igjen den store Mynighed, som Kongen i denne Henseende er overdroget, betydeligen indskrænket; thi uden Penge kan

Kongen ikke vel føre Krig, og dem kan Storthinget nægte Ham.

- 1., Til Kongens Hoffskat skal en aarlig Sum anvise s. §. 75. litr. e.

14de Spørgsmaal.

Hvilke er de Kongen, efter Grundloven paaliggende Pligter?

Svar.

- a., Kongen skal, som før er sagt, stedsse bekiende sig til den evangeliske lutheriske Religion, haandhave og beskytte den. §. 4.
- b., Kongen er forpligtet at regjere Norge i Overensstemmelse med Grundloven og Lovene. §. 7.

Man kunde spørge, hvad Middel der gives mod en Konge, som desuagtet maatte vilde tilfjedesætte sin Eed og Pligt, og overtræde Grundlovens Bestemmelser? Dertil svares, at Undersaatterne i saa Fald have Ret til at fremsøre deres Besværinger mod Kongens Ret

hans Befuldmægtigedes Handlinger; i den
 Forudsætning at disse ere foretagne af Mangel
 paa tilstrækkelig Dølyshning, men ingenlunde
 af ond Vilje. Sigesaa have de Ret til at
 beklæbdtgjøre deres Besværinger ved Trykken.
 §. 100. Have Statsraaderne forfæmt at protes-
 tere mod en Konstitutionsstridig Handling,
 som af Kongen foretages, saa kan Odelsthin-
 get sætte dem under Rigsrettens Deltale. §. 86.
 Anden Sikkerhed mod Misbrug af den konge-
 lige Myndighed giver vor Grundlov ikke.
 Grundloven har, ved at udbruse Kongen med
 al den Magt, som der behøves til at haandhæ-
 ve Kronens Ære, tillige sat ham i Stånd til
 at gjøre sit Land og sine Underfaatter lykkelige.
 Den har, ved at sætte ham et Raad ved Si-
 den, som er forpligtet til at gjøre ham Erin-
 dringer, saa ofte han er paa Afveje, saameget
 som muligt søgt at vanskeliggjøre ham enhver
 Afvigelse fra Pligtens Vej, men alligevel
 har den undgaaet at gaae videre, og sætte ham
 snevrere Skrænker, der kun vilde friste ham
 til Overtrædelser, saameget lettere at bevirke,

som Intet herfra kunde hindre ham. Den Høje Regent vil, tilfreds med den Magt, Grundloven giver ham, lade sin hele Bestræbel-
 se gaae ud paa at anvende den til Rigets Hæ-
 der og Folkets Lykke, og han vil ikke, ved
 at overtræde Grundloven og bryde sin Eed, ud-
 stræe en Eed, som Historien kan overbevise
 ham om, skede har baaret fordærlig Frugt.

c., Kongen er forpligtet til at opholde
 sig i Norge nogen Tid hvert Aar, hvis
 ikke vigtige Hindringer møde. §. 11.

d., Naar Kongen er fraværende, er
 Han pligtig at overdrage Rigets
 indvortes Bestyrelse, i de Tilfælde
 Han selv foreskriver, til en der anord-
 nende Regjering, hvorom mere under bet-
 røbe Spørgsmaal. §. 12. I Tilfælde af Kon-
 gens Sygdom, fører for nærværende Tid, H.
 K. H. Kronprindsen Regjeringen med al den
 Ret, som efter Grundloven tilkommer Kongen.
 See Loven af 29de Januar 1816.

e., Kongen vaager over, at Statens Ej-

endomme og Regalier anvendes og bestyres paa den af Stortinget bestemte og for Almeenvæsenet gavnligste Maade. §. 19.

Ved Regalier forstaaer man saadanne Rettigheder, som, skøndt de ei nødvendig tilkomme Regenten for at han skal kunne opfylde de ham paaliggende Pligter, dog besuagtet overdrages ham, for at han efter bedste Indsigt skal lade dem anvende til det Almindeliges Gavn. Saadanne Regalier ere Myntvæsenet, som nu ved Vængevæsens Anordningen af 14de Junii 1816 er sat under kongelig Bestyrelse, Postvæsenet, Ret til forladt Arv, Bjergværker o. s. v.

Disse Regalier saavel som Statens Ejendomme, s. E. det Geistligheden beneficerede Gods, er det Kongen bør vaage over, og sørge for at de anvendes paa den af Stortinget bestemte, eller, hvor dette intet har bestemt, for Almeenvæsenet gavnligste Maade.

15de Spørgsmaal.

Hører Kongen Regjeringen (den

udøvende Magt) alene i alle, eller blot i nogle, og da i hvilke Tilfælde?

Svar.

Det er foran allerede bemærket at Kongen efter Grundlovens 3die §. er i Besiddelse af den udøvende Magt. Forsaavidt som Ingen kan gøre Ham denne stridig, kan Han siges at føre Regjeringen eller at bestyre den udøvende Magt alene; dog er han indskrænket ved den Regjering, Han under sin Fraværelse er pligtig at anordne i Norge, og ved sit Statsraad, hvis Mening og Raad Han er forbunden at anhøre, om Han end ikke finder for godt at følge samme. §30.

Kun diplomatiske Sager d. e. saadanne som angaae Statens Forhold til fremmede Magter, og egentlige militaire Kommando=Sager d. e. saadanne, som Kongen, i sin Egenkab som Højstbefalende over Rigets Land- og Sømagt, umiddelbar besørger, behøve ikke at foretages i Statsraadet, og kunne alt-

faa af Kongen alene afgjøres. §. 28.

16de Spørgsmaal.

Hvorledes bestyres Regjeringen i Kongens Fraværelse? af hvem og hvorledes er den sammensat?

Svar.

Det er allerede forhen sagt, (13de Spørgsm. litr. f.) at Kongen er pligtig at vælge et Raad af Norske Borgere, hvorved endvidere mærkes: (Grundl. §. 12.)

a, At dette Raad skal i det mindste bestaae af en Statsminister og syv andre Medlemmer, (Statsraadet) blandt hvilke Kongen forbeholder Forretningerne, saaledes som Han finder det høitst.

b, At Ingen maa vælges til Medlem af dette Raad, (Statsraad) førend han er 30 Aar gammel.

c, At Fæder og Søn, eller to Bønder ej maae, paa samme Tid, have Sæde i Statsraadet. Det var nemlig

at befrygte, at Personer i de nævnte Forhold kunde have formegen Indflydelse paa hinanden.

d., Ved overordentlige Lejligheder kan Kongen eller, i Hans Fraværelse, Vice-Kongen (eller Statsholderen med Statsraaderne) foruden Statsraadets sædvanlige Medlemmer tilkalde andre Norske Borgere til at tage Sæde i samme. Dog ere Medlemmer af Stortinget herunder ej indbefattede, saasom det ellers vilde staae i Regjeringens Magt, at standse enhver Repræsentants Virksomhed som saadan.

Uf det saaledes udnævnte Statsraad skal Statsministeren tilligemed to af Statsraadets Medlemmer, hvilke sidste aarligen omstifte, *) forblive hos Kongen under Hans Dphold i Sverige.

§. 15.

De øvrige fem Medlemmer af Statsraadet,

---

*) Heri er ved forrige Storting foreslaaet den Forandring, at kun een af de to Statsraader aarligen skulde omstifte, hvortil af da vilde følge, at i Fremtiden enhver Statsraad kom til at forblive hos Kongen i to Aar.

eller flere om gives, skulle forblive i Norge, og udgjøre da den egentlig saakaldte *Norske Regjering*. I Svitsen for denne saager, saas længe Kongen er fraværende, enten *Vice-Kongen*, om en saadan er udnævnt, eller *Stattholderen*. §. 13.

Til denne *Norske Regjering* (*Statsraadet*) er det Kongen, under sin Fraværelse, overdrager Rigets Bestyrelse i de Tilfælde, Han selv foreskriver.

Herved er at mærke:

- a, at Regjeringen føres af dette *Statsraad* i Kongens Navn og paa Hans Vegne. Det er dets Pligt, ubrødeligen at efterleve saavel denne Grundlovs Bestemmelser, som de særskilte dermed overensstemmende Forskrifter, som Kongen i Instruktion meddeleer den. §. 13.
- b, Foruden at dette saaledes i Norge værende *Statsraad* eller den *Norske Regjering* fører Regjeringen i de af Kongen foreskrevne Tilfælde, udgjør den tillige et bestandigt Raad, hvis Betænkning i Almindelighed, naar ikke vigtige Hindringer forbyde

bet, skal indbringes, førend nogen Norff Sag
maa afgjøres. §. 15. Saaledes skulle
Foreftillinger om Embeders Befættelse og andre Sager af Bigtig-
hed, *) (diplomatiske og egentlige militære
Kommando-Sager undtagne) foredrages i
Statsraadet, og derfra expederes til Kongen.
§. 28. Intet Andragende fra nogen Norff
Borger maa afgjøres, førend det har været
indleveret til den Norffe Regjering, og med
sammes Betænkning er bleven forsynet. §. 15.
c., Det er enhver Statsraads Pligt
at være tilstede i Statsraadet,

---

*) Da det Udtryk: Sager af Bigtig-
tighed synes at være alt for ubestemt,
saa har Konstitutions-Komiteen foreslaaet
et det saaledes forandret, at der iføden-
for samme skulde sættes: alle Sager,
som ikke forud ere bestemt afgjorte ved,
en Lov, eller provisorisk Anordning, el-
ler ved Regjeringens foregaaende Reso-
lution; thi saadanne skulle af vedkommens-
de Statsraad paa egen Haand kunne af-
gjøres. Forandringen synes imidler-
tid unødvendig, naar det bemærkes, at
det maa staae enhver Statsborger frit roe
at flegge, naar han formener at være
forurettet af en Statsraad.

naar ikke lovligt Forsald hindrer ham, og ingen Beslutning maa tages, naar ikke over det halve Antal Medlemmer ere tilstede. §. 27.

d, Have saamange Statsraader Forsald, at ikke i det mindste tre ere tilstede, saa konstitueres andre Embedsmænd i deres Sted. §. 29.

e, Enhver Sag forebrages af det Medlem, til hvis Fag den bærer, og Sagen expederes af ham overeensstemmende med den i Statsraadettagne Beslutning. §. 28.

f, Forretningerne afgjøres ved Stemmeslæerhed, og ere Stemmerne lige, da gjør Vice-Kongens, Statsholberens eller, i deres Fraværelse, den første Statsraads Stemme Udslaget. §. 13.

g, De Beslutninger, som den Norske Regjering tager under Kongens Fraværelse, udfærdiges i Kongens Navn, og undertegnes af Vice-

Kongen eller Statholderen og af Statsraadet, samt kontraheres *) af den, som har foredraget Sagen, da han bør være ansvarlig for Expeditionens Overensstemmelse med den Protokol, hvori Resolutionen er indført. §. 32.

h., Alle Forestillinger om Norske Sager saavel som de Expeditioner, som i Anledning deraf ske, skule forfattes i det Norske Sprog. §. 33.

i., Om de Sager der afgjøres, indsendes underdanig Indberetning til Kongen. §. 13

De samme Pligter, der paaligge den Norske Regjering, paaligge ogsaa den Afdeling af samme, som er hos Kongen, i hvilken Henseende bemærkes:

a., at de Norske Anliggender skule afgjøres af

---

*) At kontrahere eller paraphere er at sætte sin Haand under et Dokument, neden for de andre Underskrifter, til Degn paa, at man indstaaer for Udskriftens Rigtighed.

Kongen, a l e n e i den Norske Statsministeri og de Norske Statsraaders Dørværelse. §. 15. b., at ingen Beslutning maa tages i de Norske Sager, som afgjøres i Sverige, medmindre den Norske Statsminister og een Norsk Statsraad, eller begge de Norske Statsraader ere tilstede. §. 27.

c., Statsministeren foredrager Sagerne og bliver ansvarlig for Expeditionernes Dørværelsestemmelse med de fattede Beslutninger, §. 15, hvorfor de og af ham, med Undtagelse af militaire Kommando-Sager, kantransigneres. §. 31.

d. Den Norske Statsminister og de tvende Statsraader, der følge Kongen, have Sæde og delibererende d. e. raadslaaende Stemme i det svenske Statsraad, naar der forhandles Gjenstande, som angaae begge Riger, og bør i saadanne Sager den Norske Regjerings Betænkning indhentes, hvis der er Tid dertil. §. 38.

For nærværende Tid er den Norske Regjerings-
Anliggender, efter Kongelige Resolutioner af 30te

Novbr 1814 og 31te Marts 1815, fordeelte mellem en Statholder og syv Statsraader, der have hver sit Departement, hvoraf det første er for Kirkesager og Underviisnings-Væsenet, det andet for Jusits-, det tredje for Politi-Sager, det fjerde for indvortes Anliggender, det femte for Finants-, Handels- og Told-saget, det sjette for Land- og det syvende for Søe-Straten. Statholderen har den højeste militaire Befaling i Riget, baade til Lands og Vand. Han afgiver i alle Kommando-Sager Rapport til H. K. H. Kronprindsen, som er Generalissimus over begge Rigers Krigsmagt. Ved Statsraadet er ansat en Statssekretair. Hos H. M. Kongen i Stokholm er en Statsminister og to Statsraader.

Slutteligen bemærkes her, at Vice-Konge kan Ingen være uden Kronprindsen d. e. nærmeste Tronarving eller hans Søn, og maa de, førend de dertil kunne udnævnes, have opnaaet den for Kongen bestemte Myndigheds-Allder, 18 Aar. (See 11te Spørgsm.) Vice-Kongen skal boe i Norge, og maa ikke opholde sig u-

denfor samme mere end tre Maaneder om Aaret. *) Til Statholder kan Kongen udvæne enten en Normand eller en Svensk. Det er en Selsfølge, at begges, saavel Vice-Kongens som Statholderens, Bestyrelse maa opre, saasnart Kongen selv er nærværende. Statholderen bliver i dette Tilfælde blot første Statsraad. §. 14.

17de Spørgsmaal.

Spøri bestaaer Statsraadernes Ansvarlighed?

Svar.

En Statsraads Ansvarlighed bestaaer heri, at han af Dødsstrafingen kan sættes under Saltale for Rigsretten, dersom han ikke har protesteret mod de af Kongens Beslutninger, der befindes stridende mod Grundloven eller Ri-

---

*) Hans Majestæt har foreslaaet den Tid, som Vice-Kongen maa opholde sig uden for Riget, forlænget til 6 Maaneder.

gets Love. §. 30, jevnfør med §. 82, litr. f. og §. 86.

Til den Ende indeholder Grundloven følgende Bestemmelser:

- a., at der i Statsraadet skal føres Protokol over alle de Sager, som der forhandles. §. 30.
- b., at Enhver, som har Sæde i Statsraadet, er pligtig til med Frimodighed at sige sin Mening, som Kongen er forbunden til at høre, uagtet Hans for øvrigt kan fatte Beslutning efter sit eget Dømmeme. §. 30.
- c., at naar et Medlem af Statsraadet finder, at Kongens Beslutning er stridende mod Grundloven eller Rigets Love, saa er det hans Pligt at gjøre kraftige Forsællinger derimod, samt at lade sin Mening tilføje Protokollen. Forsømmer han dette, anses han at have været enig med Kongen og er ansvarlig derfor. §. 30.
- d., at Stortinget kan fordrø sig forelagt den i Norge værende Regjerings Protokol og alle offentlige Indberetninger og Papirer, (egentlige militaire Komands-Sager undtagne)

samt bekræftede Afskrifter eller Udtog af de hos Kongen ved den Norske Statsminister og de i Sverige værende tvende Norske Statsraader førte Protokoller, eller de sammesteds fremlagte offentlige Papiere. §. 75. litr. f. Hermed skaer og tildeels den 75de §. litr. h., hvorefter Storthinget kan forbre Enhver til at møde for sig i Statsfager, undtagen Kongen og den Kongelige Familie, i Forbindelse. Om denne Bestemmelse skal nærmere blive handlet under det 37te Spørgsmaal.

e., at den Ansvarlighed, som her er omtalt, paa-ligger ej alene Medlemmerne af den i Norge værende Regjering, men og den Afdeling af samme, som opholder sig hos Kongen i Sverige. § 15.

18de Spørgsmaal.

Hvilke Rettigheder tilkomme efter Grundloven Tronarvingen? og hvilke Pligter paa-ligge ham?

Svar.

a. Den nærmeste Tronarving fører,

hvis han er den regjerende Konges Søn, Titul af Kronprinds.

§ 34.

b., Han, eller hans ældste Søn kan udnævnes til Vice-Konge, naar de have fyldt deres 18de Aar. (See 16de Spørgsm. jevnf. med Grundl. §. 14.)

c., Som Vice-Konge kan de fordrer en aarlig Pengesum anvist til at holde deres Hofstat. §. 75. litr. c. Ere de ikke i denne Test, saa tillægges dem aarlig Apanage, som Rgl. Prindsfer.

d., Saa snart Kronarvingen har fyldt sit 18de Aar*), er han berettiget til at tage Sæde i Statsraadet, dog uden Stemme eller Ansvar. §. 35.

e., Kronarvingen maa, ligesaa libe som nogen anden Prinds af Blo-

---

*) Heri er nu sidste Etordning foretaget den Forandring, at Kronarvingen skalde have Ret at møde i Statsraadet, naar han var 16 Aar.

det, *) gifte sig uden Kongelig Tilladelse. Handler han herimod, forbryder han sin Ret til Norges Krone. §. 36.

19de Spørgsmaal.

Hvad er at bemærke med Hensyn til de øvrige Prindsler, og Prindsesserne?

Svar.

- a., Alle de som, foruden Tronarvingen, ere arveberettigede til Kronen, kaldes Prindsler, og de Kongelige Døttre Prindsesser. §. 34.
- b., Saavel Prindslerne som Prindsesserne skulle, for deres Personer, ikke svare for andre end Kongen, eller hvem Han til Domsmer over dem forordner. §. 37.

---

*) Ved Prindsler af Blodet forstaaes de, som kunne komme til at arve Tronen.

- Dette gjelber naturligtvis ogsaa om Tron-
 arvingen. Dog ere de Kongelige Prind-
 ser, forsaavidt de maatte beklæde andre Embe-
 der end Vice-Kongens, forbundne til at mø-
 de for Stortinget i Statsfager. §. 75. litr. h.
 a., Stortinget bestemmer den Kongelige Famis-
 lies aarlige Apanage, som dog ikke maa be-
 staae i faste Ejendomme. §. 75 litr. e.
 d., De Kongelige Prindser maae ej
 beklæde civile Embeder, naar
 undtages, som forommeldt, at
 Kronprindsen eller hans ældste
 Søn kan være Vice-Konge. §. 21.
 Andre Embeder derimod maa Kongen kunne
 overbrage dem. See §. 75 litr. k.

C.

Om Borgerret og den lovgi- vende Magt.

2ode Spørgsmaal.

Paa hvad Maade udøver Folket

den lovgivende Magt, og hvorfor er denne deelt? Hvad forstaaes ved Folket?

Svar.

Folket udøver den lovgivende Magt ved Repræsentanter, som det selv vælger, og hvilke udgjøre Stortinget. §. 49.

Ved Folket forstaaer Grundloven her de stemmeberettigede Borgere, hvorom det 21de Sørgsmaal handler. Repræsentant kaldes Enhver, som forestiller en Andens Person, og handler paa hans Vegne. Saa ofte Grundloven taler om Repræsentanter, forstaaes altsaa Folkets Befuldmægtigede, eller de Mænd, som Folket har overdraget at handle paa sine Vegne. —

Stortinget eller den lovgivende Forsamling er inddeelt i to Afdelinger, et Lagting og et Odelsting. §. 49.

Ved at dele den lovgivende Magt, har man

søgt at forhindre dens Misbrug, som ellers, naar enkelte Medlemmer vidste at flaffe sig stor Indflydelse, kunde blive farlig for Statens Møglighed. Man har tillige derved søgt at forekomme alle overlede Beslutninger. Som Indretningen nu er, vil en naturlig Mistænkelighed, som Rigsdinget og Adelsdinget i Folge Sagens Natur have mod hinanden, altid hindre det første fra nogensinde at tillade det Andet noget Angreb paa den executive Myndighed. At Delingen i to forskjellige Thing ofte avler Strid, og at den forsinker de Sagers Afgjørelse, som skulle gaa igjennem dem begge, det er unøgteligt. Men det er bedre, at en Lov kommer noget senere for Lyset, og da bærer Præget af modent Overlæg, end at den skulde komme tidligere uden dette. Det er et mindre Onde for Staten, at den i nogen Tid maa indvære en mere eller mindre gavnlig Indretning, end at den skulde være udsat for at overkommes med Love, som ikke vare den tjenlige, og som netop derfor vilde forjæle sin Virkning.

2de Spørgsmaal.

Hvilke ere de Egenheder, som udfordres for at være stemmeberettiget Norff Borger? og hvorledes forbydes Stemmeret?

Svar.

Ingen er Borger i Ordets strengeste Betydning, eller aktiv Borger, uden han selv har Deel i Lovgivningen, d. e. uden han er Stemmeberettiget. Men det kan ikke tilkomme Enhver i Staten, der staar under Lovene og nyder deres Beskyttelse, at medvirke til disse Loves Frembringelse. Kun den kan dertil være berettiget, som har Villie, og dersom hos en uafhængig Villie, eller som, med andre Ord, er selvstændig. Børn, Kvinder og alle de, som selv have gjort sig afhængige af en Andens Villie, s. S. Dienere, Hausmænd o. s. v. ere derfor udfølede til at være stemmeberettigede Borgere.

Dette er der, ved Udarbejdelsen af vor Grundlov, ogsaa taget behørigt Hensyn paa, idet den i §. 50 bestemmer, som følger:

Stemmeberettigede ere kun de Norske Borgere, som have født 25 Aar, have været bosatte i Landet i 5 Aar, opholde sig der, og enten:

a. ere, eller have været, Embedsmænd; *)

---

*) Denne Bestemmelse har en af Repræsentanterne ved første Storting, J. N. Bullen, foreslaaet at burde udgaa af Grundloven, da han formener, at Embedsmænd ere for meget afhængige af den executive Magt til at kunne betros et saa vigtigt Arbejde, som det at give Lov, hvilket han trøer, med mere Lykke end kan overlades Bønder og Haandværkere!

Uvørlig Gjendrivelse synes de Grunde, hvorpaa dette Forslag er bragt, neede at kunne fortjene. De Embedsmænd, som Grundloven frygter for skulde være alt for afhængige af den executive Magt, har den selv udelukket. § 62. Skulde flere Embedsmænd, paa Grund af deres Afhængighed af den executive Magt,

- b. Paa Landet eje, eller, paa længere Tid end 5 Aar, have bygget matriculeret Jord;
- c. Ere Kjøbstædborgere, eller i Kjøbstad eller Ladested eje Gaard eller Grund, hvis Værdie i det mindste er 300 Rbd. (S. B. *)

ubelukkig fra Repræsentationen, saa maatte det alene blive de, som Kongen kan afskedige. Men Erfaring synes endnu ikke at have vist, at der, med Hensyn til disse, skulde være nogen Grund til den Frygt, Hr. Barlien ytrer.

*) Foranketiaet ved nogle paa sidste Storting, af Repræsentanterne Ammand Sibbern og Pastor Schulz, foreslaaede Forandringer i denne gode §., har 7de Komite indstillet, at den maatte omforfattedes, og komme til at lyde saaledes:

” Stemmeberetiaede ere kun de
 ” Norske Borgere, som have fyldt 25
 ” Aar, ere tilstede i Riget paa den
 ” Tid, Valgforfæmlingerne holdes, enten
 ” ere Indfødte eller have havt staadigt
 ” Ophold i Riget i de sidst forløbne
 ” fem Aar, og endnu have staaet
 ” Ophold der, samt endvidere enten
 ” a. s. v. som Paragraphen lyder.”

Over alle de stemmeberettigede

Aftedenfor 300 Rbd. S. B. har Comiteen foreslaaet, at der maatte settes 200 eller 150 Species. Efter Pensgevaensens Anordningen af 14de Juni 1816, §. 26 litr. e., vilde den sidste Sum blive at følge.

Ved dette Forslag har jeg bet at bemærke, at de Ord: ere tilstede i Riget paa den Tid, Valgforfæmlingerne holdes, forekomme mig let at kunne medføre den Mening, at man, ved at gjøre en Udenlands-Rejse, skulde aldeles miste sin Stemmeret, altsaa heller ikke kunne vælges til Repræsentant, en Fortolkning som Grundloven, efter min Formening, aldeles ingen Anledning giver til. Saa synes det og bedre, for at undgaae al Misrydning, at beholde Grundlovens Udtryk: at have været bosatte, end at bruge det ny foreslaaede: at have havt stadigt Ophold, hvoraf kunde udledes, at man intet Øjeblik maatte forlade Riget. Paragrapheen vilde da komme til at lyde saa:

Stemmeberettigede ere kun de Norske Børgere, som have fyldt 25 Aar, enten ere Indfødte eller have været bosatte i Riget i de sidst forløbne 5 Aar og endnu der ere bosatte, samt endvidere enten o. s. v.

Hr. Amtmand Sibbern og Hr. Pastor Schulz have videre foreslaaet, at det i Grundloven bestemt skulde ansøres, hvad

Indvånere * skal der forfattes
Mandtal, i enhver Kjøbstad af Magistraten, i et

der egentlig forstaes ved Udtrykket:
Norſke Borgere, hvilket Hr. Amt-
manden vil have fortolket som eensber-
tende med Stemmeberettigede.
Men da der unættelig gives Indvånere
i Norge, som man ikke kan frakjende
Navn af Norſke Borgere, uagtet de ikke
ere Stemmeberettigede, s. E. Kjøbmænd
og besatte Landmænd under 25 Aar, Frem-
mede, der ere blevne naturaliserede, men
som endnu ikke have været besatte i Dan-
i 5 Aar, saa kan denne Forklaring ikke
holde Prøve. Hvad der forstaes ved
Norſke Borgere i den næst udstrak-
te Betydning, har Grundloven ingenseds
bestemt. Den har blot angivet de Egen-
skaber, som udfordres for at blive Em-
bedsmænd, Stemmeberetti-
get eller aktiv Borger og Repræ-
sentant, og naar dens Bestemmel-
ser i disse Henseender ere klare, saa
fines heller intet videre Tillæg nødven-
digt.

- *) Sammentlæner man denne Bestemmelse
med §. 53 lit. d, hvor det hedder: at
man forbrøder sin Stemmeret ved at
frømme i mere end een Valgforſamling,
ſaa vil man let ſee, at Udtrykket ſtem-
meberettigede Indvånere her
ikke kan hende andet end ſtemme-
berettigede Borgere.

hvert Præstegjæld paa Landet af Fogden og Præsten. Ingen maa indføres i Mandtallet, førend han offentligen til Thinge har svoret Konstitutionen Tro og Aab. §. 51. *)

De Foranbringer, som efterhaanden foregaae med Mandtallet, s. E. ved Dødsfald, Bortrejse, Nyes Tilkomst o. s. v., ansøres ufortøvet dert. See samme §. **)

---

*) At fastsætte Zvangsmidler for dem, der forsømme at aflægge Eiden og desaaarsag ikke kunne indføres i Mandtallet, synes at være betænkeligt. Indfinder den rette Fædrenelands-Mand sig, saa ville de være usøvendige; uden den ville de blive unyttige.

**) Der er paa forrige Storting foreskrevet det Tillæg i denne §: "at Ingen maa indføres i Mandtallet paa noget andet Sted end der, hvor han sædvanlig opholder sig, og hvor hans rette Hjemsting er." Men da det er et Princip i vor Grundlov, at de Repræsentanter, der komme sammen for at udgjøre Stortinget, ingenlunde kunne anses

Stemmeret suspenderes:

- a., ved Anklage til Thinge for Forbrydelser. **)
- b., ved Umyndiggjørelse;
- c., ved Døds eller Fallit, indtil

som det enkelte Distrikts Repræsentanter, der har affendt dem, men som den hele Nations Repræsentanter, hvortil det igjen synes ligefrem at følge, at deres Interesse for Nationen maa blive den samme, hvad enten de boe i det ene Distrikt eller det andet, saa vilde en saadan Bestemmelse neppe være overensstemmende med Grundlovens Ånd. Det er og af ferrige Storting antaget, at Embedsmænd kunne vælges til Repræsentanter af deres Embeds-Distrikt, uaaet de boe uden for samme. See første ordinlige Stornings Forhandl. p. 7 — 20.

**) Dette er foreslaaget forandret saaledes:
 "ved Anklage til Thinge for saadanne
 "Forbrydelser, som, naar de blive be-
 "viiste, medføre enten Livsstraf,
 "Slaverie eller Wrens Tab."

Kreditorerne have erholdt fuld Betaling, medmindre Falliten er forarsaget ved Gidsvaade, eller andet utilregneligt og beviisligt Uheld.

Naar man, formeddelt nogen af de her angivne Forfager, havde mistet sin Stemmeret, saa vilde man faae den tilbage, naar Forfagen igjen dohorte, s. E. naar man blev frikjendt, eller igjen blev myndig, eller betalte sine Kreditorer.

Derimod tabes Stemmeret ganske, efter §. 53:

a., ved at have været dømt til Tugthaus, Slaverie eller andre vanærende Straffe; *)

---

*) Er foreslaaet forandret saaledes: "ved
 " ikke at have erholdt aldeles Frifindelse
 " for Justitiens Tilfælde i Sager, der har
 " ve været anlagte for saadanne Forbry-
 " deller, der, om de vare blevne beviis-
 " te, vilde have medført korporlige eller
 " vanærende Straffe o. s. v." Denne
 Forandring eller rettere Tilfæg kan man
 ansee som allerede antaaet af det første
 ordentlige Storting, da det forkastede et
 Medlem, der var i et saadant Tilfælde.

- b., ved at gaae i en fremmed Magts Tjeneste uden Regjeringens Samtykke;
- c., ved at erhverve Borgerret i en fremmed Stat.
- d., ved at overbevises om, at have kjøbt Stemmer, solgt sin egen Stemme, eller stemt i flere end een Valgforsamling. *) Hvad der gielder om den, der kjøber Stemmer eller sælger sin Stemme, maa vel og gieldes om den, som paa anden Maade huerver Stemmer, eller den, der lader sig huerve til at stemme.

22de Spørgsmaal.

Hvorledes vælges de Repræsen-

---

*) Heraf synes ligefrem at følge, at man maae kunne lade sig indføre i flere Mandtal, og altsaa være stemmeberettiget i mere end een Valgforsamling, naar man kun ikke stemmer i mere end een; thi derved vilde man tilægge sig en større Deel i Lovgivningen, end man tilkom.

tanter, der udgjøre Stortinget?
og hvad er at mærke om deres Fuldmagter?

Svar.

Vi have seet, at Folket, d. e. de stemmeberettigede Borgere, udøver den lovgivende Magt ved Repræsentanter d. e. Befalbmægtigede. Enhver indseer og let, at det vilde være umuligt, at alle stemmeberettigede Borgere kunde møde og befatte sig med Forgingningen. Uden at vide hvor stort Antallet af stemmeberettigede Borgere er i Norge, tør jeg antage at det er imellem 50 og 100,000. Alene Valgmændenes er mellem 600 og 1000. At samle alle disse paa eet Sted, vilde, om det end ellers var muligt, hvilket det, idet mindste med Hensyn til de Stemmeberettigede, ikke er, blot have den Følge, at Intet besluttedes, og at Staten indvirkedes i evige borgerlige Uroligheder. Man har derfor taget sin Tilflugt til Repræsentations-Systemet, det er med andre

Ord, man har, istedenfor at lade alle stemmeberettigede eller aktive Borgere tage selv eller umiddelbar Deel i Lovgivningaaen, blot bemyndiget dem til, middelbar at tage Deel i samme ved Vaend, som de selv dertil udvalge. Dette Repræsentations-System grunder sig paa Begrebet om Fuldmagt. Hvad en Person, som jeg med fuld Tillid har overdraget at handle paa mine Vegne, udretter for mig, det ansees jeg selv at have samtykket; hvad altsaa de Repræsentanter eller Befuldmægtige, som Folket, d. e. de stemmeberettigede Borgere, udnævner til at handle paa sine Vegne, udføre og beslutte, det maa ansees som om det var udført og besluttet af det hele Folk. —

Men Grundloven har ej engang villet overlade samtlige stemmeberettigede Borgere det vigtige Hverv, umiddelbar at vælge de Repræsentanter, som paa Stortinget skulle forvalte den lovgivende Magt. Heller ikke lod dette sig vel gjøre. — Vilde man lade de stemmeberettigede Borgere strax vælge Repræsentanter, saa

maatte enten disses Tal være langt større, eller
og Valgforsamlingerne blive saa store, at ingen
Orden paa dem kunde jagtages. Man tænkte
sig f. E. en Forsamling af 3 à 4000 Stemmeberet-
tiggende, der skulde vælge 3 Repræsentanter!
De stemmeberettigede Borgere udnævne derfor
blot, i Forhold til deres Antal, Valgmænd,
og disse er det, som igjen, enten af deres egen
Midte eller blandt de øvrige stemmeberettigede
Borgere i Distriktet, vælge Stortingsmændene
eller Repræsentanterne. —

I Henseende til Valgene, har
Grundloven foreskrevet følgende Reg-
ler:

1., at Valg- og Distriktsforsamlin-
gerne skulle holdes hvert tredje
Aar*), og være tilendebragte in-
den December Maaaned's Udgang.

§. 54.

Ved Valgforsamlingerne vælges Valgmænd,
ved Distriktsforsamlingerne Repræsentanter. —

---

*) Dette er fordi Stortinget holdes hvert
tredie Aar.

Hvor Distrikterne ere vidtløftige og besværlige, maae altsaa Valgforsamlingerne holdes saa betimelig, at deres Udfald kan være indberettet til Amtet sidst i August eller først i September Maaned, saa at dette derefter kan have den fornødne Tid til at beramme og afholde Distriktsforsamlingen, førend Aars-tiden gjør det umuligt, eller saameget mere vanskeligt.

b., Valgforsamlingerne holdes, paa Landet, i ethvert Præstegjelds Hovedkirke. I Kjøbstæderne holdes de i Kirken, paa Raadhuset eller et andet dertil beqvemt Sted. De bestyres paa Landet af Sognepræsten og hans Medhjælpere, i Kjøbstæderne af visse Magistrater og Formænd. Stemmegivningen skeer i den Orden, Mandtallet viser. Stridigheder om Stemmeret afgjøres af Forsamlingens Bestyrere, hvis Kjendelse kan indbringes for Stortinget.

§. 55. *)

c.) Forend Valgene begynde, skal Konstitutionen tydelig oplæses, i Rjebstæderne af den første Magistratsperson, paa Landet af Præsten. §. 56.

*) I denne §. er foreslaaet den Forandring, at der, istedenfor de Ord: Stemmegivningen skeer i den Orden, Mandtallet viser, skulde sættes: "Stemmeedlerne indleveres i den Orden, Mandtallet viser; og først naar de alle ere indgivne, blive de offentlig optællede, uxlæste og registrerede, saa ledes, at Pluraliteten kan vise sig." Da Valget, de fleste Stæder paa Landet, skeer paa den Maade, at de Vælgende, naar de af Mandtallet vuraabes, mundtlig nævne dem, de vilde vælge, saa synes denne Forandring ikke i Almindelighed at kunne bifaldes. At Valgforsamlingen bør fremholdes paa det Sted, hvor den er begyndt, indtil den er tilendebragt, og at Op-tællingen af Stemmerne bør skee offentlig, derom kan der neppe existere nogen Tvivl. — Offentlighed er en fra vor hele Statsforfatning saa uadskillelig Charakter, at den ej i nogen Deel bør tilsiidesættes.

d, De Stemmeberetligede, som ere i Riget, men ikke kunne møde formedelst Sygdom, militair Tjeneste eller andet lovligt Forfald, kunne skriftlig sende deres Stemmer til Valgforsamlingernes Bestyrere, saalænge de ikke ere tilendebragte.
60.

De anmeldte Forfalbs Lovlighed maa det tilkomme Bestyrerne at paakjende. *)

---

*) Ved denne §. er paa sidste Storting forslaaet følgende Tilføje: "Ved Valgmændenes Samling til Repræsentantvalg kan ingen Fraværende give Stemme. Derfor i Kjøbstæderne ikke alle Valgmænd møde til den berammede Samling, skal Magistraten strax paa Stedet tilkalde de efter Stemmesleerhed nærmest Paafølgende, som kunne komme tilstede. Hænder dette paa Landet, da foretage de Mødende, hvad enten de ere faa eller mange, med fuld Myndighed, Repræsentantvalget." I sidste Tilføje synes det dog nødvendigt, at der bestemtes det mindste Antal, hvormed Valget maatte kunne foretages.

2., I Kjøbstæderne vælges een Valgmand for hver 50 stemmeberettigede Borgere. §. 57. Skulde altsaa nogen Kjøbstad have mindre end 50 stemmeberettigede Borgere, hvilket vel neppe vil være Tilfældet undtagen maafløe med Grimstad og Hundholmen, saa maae de uden Tvivl, i denne Henseende, anses som Vadesteder, hvis stemmeberettigede Borgere vælge i Forening med det Præstegjelds (paa Landet) hvortil de høre, eller som ligger dem nærmest.

Saa snart Valgmændene ere udnævnte, skulle de, inden otte Dage derefter, samles paa et af Øvrigheden (Magistraten) dertil bestemt Sted, og udnævne de da, enten af deres egen Midte, eller iblandt de øvrige Stemmeberettigede i deres Valgdistrikt, *) en

---

*) Denne Bestemmelse er med Flid indført i Grundloven, fordi der unødværlig kunde være stemmeberettigede Borgere i et Distrikt, som vare særdeles

Fierbedeel af deres eget Antal til at møde og tage Sæde paa Stortinget. — Fra 3 til 6 Valgmænd vælge saaledes een Repræsentant, 7 til 10 to, 11 til 14 tre, 15 og derover fire, som er det højeste Antal Repræsentanter, nogen Bye maa sende. §. 57.

Uagtet det vel ikke nogensteds i Grundloven udtrykkelig er sagt, at Valgmændene selv skulle være af de stemmeberettigede Borgere, saa sees dog dette tydeligen at være Meningen, ej alene af Begyndelsen til den 57de §., men og af de Ord: at Repræsentanterne skulle udnævnes enten af deres egen

---

Skikkede til Repræsentanter, uagtet tilfældige Omstændigheder, s. E. Graværelse paa den Tid, Valgforsamlingen holdtes, kunne have forårsaget, at de ikke vare bleve udnævnte til Valgmænd. — Uden for de Stemmeberettigede bør Valgmændene derimod ikke kunne gaae, fordi det er nødvendigt, at de kjende de Mænd, de vælge til en saa vigtig Post, og i Almindelighed kan man ikke antage, at deres Kundskab i saa Fald gaaer længere end til deres eget Distrikt.

Midte, eller og iblandt de øvrige Stemmeberettigede i deres Valgdistrikt; thi antog man ikke, at Valgmændene selv vare Stemmeberettigede, saa stod Udtrykket: de øvrige her aldeles til Overslod. — At Valgmændene, inden 8te Dage efter at de ere udnævnte, skulle vælge Repræsentanter, har Grundloven bestemt, for at hindre Kabaler. I Byerne troer jeg det var snffeligt, Valget kunde foregaae endnu snarere.

Har en Kjøbstad færre end 150 stemmeberettigede Borgere, og den saaledes ikke kan udnævne mere end 1 eller 2 Valgmænd, saa maa den sende disse til nærmeste Kjøbstad, for at stemme i Forening med dennes Valgmænd, og begge disse Kjøbstæder ansees da som eet Distrikt.

§. 57. Dette var paa sidste Storting Tilfældet med Frederikshavn og Frederikstad, *)

*) De stemmeberettigede Borgeres Antal maa i Frederikstad, siden sidste Storting, være steget, siden man af Rigtigheden har seet, at den nu vælger 1 Repræsentant for sig selv.

med Kragerø og Østerrisøer, med Scheen og Porsgrund, med Christiansfund og Molde.

1. I hvert Præstegjeld paa Landet udnævne de stemmeberettigede Borgere, i Forhold til deres Antal, Valgmænd saaledes: at indtil 100 vælge een, 100 til 200 to, 200 til 300 tre og saa fremdeles i samme Forhold. Disse Valgmænd samles inden 1 Maaned derefter *) paa et af Amtmanden dertil bestemt Sted, og udnævne da, enten af deres egen Midte, eller iblandt de øvrige Stemmeberettigede i Amtet, en Tiendedeel af deres eget Antal til at møde og tage Sæde paa Stortinget. Saaledes vælge 5 indtil 14 Valgmænd een Repræsentant, 15 til 24 to, 25 og derover tre, som indtil videre er det

---

*) Man har troet, at det ikke kunde skee snarere paa Landet. I atskillige Distrikter vilde det vel ikke heller hafigere lade sig gjøre. —

første Antal, noget Amt maa sende. See Grundl. §. 58, jevnført med Stortingets Beslutning af 4de Januar 1816, sanktioneret af Kongen den 8de Febr. næstefter, § 2. —

g. Skulde et kommende Storting erfare, at de fra Kjøbstæderne valgte Repræsentanters Antal, formedelsl Stædernes tiltagende Folkemængde, steg indtil 30, istedenfor det nu er 26, da skal det være samme Storting overladt, til Følge for Fremtiden, igjen at forsøge de Repræsentanters Antal, som Land-Distrikterne have at vælge, saaledes som Grundlovens 58de §. nu bestemmer. See den forebemeldte Lov §. 3. Dette er alt saaledes bleven bestemt, for at opfylde Grundlovens 59de §., efter hvilken Repræsentanterne fra Kjøbstæderne skulle forholde sig til dem fra Landet, som 1 til 2. *)

---

*) Ved denne §. er ligeledes, paa Grund af de fra Amtmand Sibbern og Sørenskriver Schütz paa sidste Storting indgivne Forslag, af 7de Komite indstillet et saadant Tillæg: "at ethvert Amt skal idet mindste vælge een Repræsentant af Embeds-Klassen, og en af Jordbrugs-Klassen; enhver

h., Ved Distriktsforsamlingerne maa det ej alene antegnes, hvo der have de fleeste Stemmer til at være Repræsentanter, men og hvo der, næst dem, have de fleeste Stemmer; thi disse skulle, hvis de valgte Repræsentanter ved losligt Forsalb hindres for at møde paa Stortinget, træde i deres Sted. — §. 63. **)

"Kjøbstad, som vælger mere end 1 Repræsentant, skal idet mindste vælge 1 af Embeds- og 1 af Handels-Klassen." For Antagelsen af dette Forsl synes vigtige Grunde at tale. For det første vil man vel i Almindelighed ikke kunne nægte, at den største Oplysning for Tiden maa søges hos Embeds-Klassen, for det andet er der neppe nogen Borger-Klasse, som er mere fliket til paa et Storting at bringe Grundejernes og de Handlendes forskjellige Interesser i Overensstemmelse, hvoraf hine repræsentere Statens urørlige, disse dens rørlige Ejendomme. — See herom Norske Tilfluer No. 45 — 48, 1817, hvor denne Sag er omstændelig udviklet.

**) Da det imidlertid var muligt, at alle Valgmændene kunde være enige i deres Valg paa Repræsentanter, hvoraf da fulgte, at paa denne Maade ingen blev

i, De Forsald, som en Repræsentant anmelder for Distriktsforsamlingen, paakjendes af Valgmændene, hvis Kjendelse kan underkastes Storthingets Bedømmelse. §. 63. Senere opstaaede Forsald maa derimod bestemmes af Storthinget selv. I Byerne kunde det vel gaae an, at kalde Valgmændene sammen, om en Repræsentant s. E. blev syg efter at han var valgt, men førend han afrejste til Storthinget. Paa Landet derimod, især i de vidtløftige og ved Havet beliggende Distrikter, vilde dette være ugjærligt. Indtreffer altsaa et saadant Forsald paa Landet mellem Distriktsforsamlingen og Storthinget, saa maa Amtmanden beordre den første Reserve-Repræsentant til at møde paa Storthinget, og til dette fremsende

---

valat til i Tilfælde at træde i deres Sted, saa har Hr. Pastor Bonnevies foreslaaet, at Reserve-Repræsentanter ved særskilt Valg skulle udvæbnes, efterat de virkelig Repræsentanter ere valgte, hvilket og forekommer at være rigtigst.

de Beviisligheder, som den tilbageblevne Repræsentant har for sit Forfalds Virkelighed.

k., Saasnart Repræsentanterne ere valgte, forsynes de med en Fuldmagt, underskrevet paa Landet af Overøvrigheden, og i Kjøbstæderne af Magistraten, saavelsom af samtlige Valgmænd, til Beviis for, at de, paa den i Grundloven foreskrevne Maade, ere udnævnte. Disse Fuldmagters Lovlighed bedømmes af Storthinget. §. 64.

Til denne §. har man paa sidste Storthing foreslaaet det Tillæg: "at Fuldmagterne ikke" "skulde indeholde andet end Beviis for, at Repræsentanterne ere lovligen valgte." Men Kjøndt der mod Rigtigheden af dette Tillæg ikke vel kan være det Ringeste at indvende, saa synes det dog at være mindre nødvendigt, da det samme ligger i de foranførte Ord af Grundloven.

At de Mænd, der udnævnes til Repræsentanter, maae ansees for det hele Folks, ikke for det enkelte Distrikts Befuldmægtigede, der har valgt dem, det synes

maameget mere upaatvireligt, som en modsat For-
 tolkning let vilde kunne foraarsage, at Storthingets
 Virksomhed aldeles standsede; thi naar hvert
 Steds Repræsentanter kunde paaberaabe sig deres
 Kommitterers *) bestemte Ordre som Grund
 for deres Handlemaade i ethvert Tilfælde, saa
 bleve derved alle Debatter overflødige; Repræ-
 sentanterne vare da ikke længere Nationens Fuld-
 mægtige, de vare blot dens Tjenere, som frem-
 bare deres Principalers Ordre. Man behøver
 imidlertid ikke at kjende meget til Grundloven,
 for at overbevise sig om, at dette ikke har væ-
 ret dens Mening. Med Omhyggelighed væl-
 ges Folke-Repræsentanten blandt den Deel af Na-
 tionen, som kan formodes at ville interessere sig
 meest for Fædrelandets Lykke og Hæder. Med
 Omhu sørger Grundloven for hans personlige Sik-
 kerhed, for at han med Frimodighed kan tale
 Landets Sag paa den ophøjede Post, han er sat
 til at beklæde. Ethvert Forslag, som paa Stor-

---

*) Kommitterent kaldes den, der overdra-
 ger en Forretnings Udførelse til en
 Anden.

thinget fremkommer, det være sig fra Regjering eller Privat mand, bliver der gennemgaaet og drøftet, de Fleres Meninger blive sammenlignede og prøvede, og naar Forslaget saaledes gjentagne Gange har været debatteret og fra alle Sider betragtet, da først tage Repræsentanterne, efter modent Overlæg og Overbeviisning, deres Beslutning. Men derfor maa og Repræsentantens Fuldmagt være uindskrænket. Med fuld Tillid maae Valgmændene overdrage ham det vigtige Kald at handle paa Nationens Vegne, og for hvad han der som Repræsentant foretager, skylder han blot Gud og den af Folket selv nedsatte Domstol, (Rigsretten) Regnskab. Det her anførte vil end ydermere overbevise Enhver om, hvor særdeles vigtigt det er, at der til Repræsentanter vælges Mænd, som baade fra Forskjandens, Kundskabernes og Hjertets Side kunne ventes at ville opfylde de Forbringere, Fædrelandet kan gjøre paa dem, og de Forventninger, med hvilke deres Kommitteer sender dem.

De paa foreskaaende Maade valgte Repræsentanter udgjorde Kongeriget Norges Stor-

thing, eller lovgivende Forsamling. §. 67.

23de Spørgsmaal.

Hvilke Egenskaber udfordres der hos en Repræsentant, og i hvilke Tilfælde kan han undskyldes sig for at modtage Valget?

Svar.

Siden en Repræsentant, i Følge det Foregaaende, ikke kan vælges uden blandt de stemmeberettigede Borgere, saa finder deraf, at han a., maa have alle de Egenskaber, som, under det 21de Spørgsmaal, erse anførte som nødvendige for at være Stemmeberettiget. Han maa desforuden

b., være 30 Aar gammel og have opholdt sig i 10 Aar i Riget; §. 61. *)

---

*) Ved denne Paragraph er der paa sidste Storthing foreslaaet det Tillæg, at den, der skal kunne vælges til Repræ-

c, Han maa ikke staae i noget saadant Afhængigheds Forhold til Regjeringen, der kunde lade befrygte, at han skulde glemme sine Pligter mod Nationen, og lade sig bruge til at befordre Regjeringens Hensigter. Derfor er det bestemt, at Statsraadets Medlemmer, og de Embedsmænd, der ere ansatte ved deres Kontoirer, Hoffets Betjente og dets Pensionister ikke kunne vælges til Repræsentanter. §. 62.

---

sentant, maa have et aldeles uplettet Rygte, og at saafremt nogen Anke i denne Henseende paa Stortinget opstaaer mod en Repræsentant, skal Sagen behandles og afgjøres inden lukte Døre, og den Repræsentant, som har to Trediedele af de øvrige Tilstedeværendes Stemmer imod sig, bør strax forlade Stortinget, og opføre at være Repræsentant. I hvor ønskeligt det imidlertid end var, at der aldrig valgtes andre end Mænd af uplettet Rygte til Repræsentanter paa Stortinget, saa frygter jeg dog for, at en saadan Bestemmelse muligens kunde lede til Misbrug, der vare endnu værre end det Onde, man vil forekomme.

I Almindelighed kan man vel neppe antage, at der for En, der vælges til Repræsentant, og er i den Stilling at han dertil kan vælges, gives anden Undskyldning, end:

a., Sygdom, og

b., at han to paa hinanden følgende Gange har mødt som Repræsentant paa et ordentligt Storting; thi i dette Tilfælde er han ikke forpligtet til at modtage Valget til det derpaa følgende Storting. §. 63.

Har han andre Forsald, da skulle vel disse, efter §. 63, ligesaavel som Sygdom, raakjendes af Valgmændene, men disses Kjendelse kan indstevnes for Stortinget. Paa Stortinget selv maa det altsaa beroe, hvorvidt det, paa Grund af andre særdeles Omstændigheder, maatte finde det passende, enten ganske eller for en Tid at fritage en Repræsentant fra Møde paa samme.

24de Spørgsmaal.

Hvilke ere de en Repræsentant paa liggende Pligter?

Svar.

Naar En der er valgt til Repræsentant, har modtaget Valget, saa er det hans Pligt at vedblive denne Bestilling i tre paa hinanden følgende Aar, indtil han ved et nyt Valg afløses, og at møde saavel paa det ordentlige Storting, hvortil han er valgt, som paa de overordentlige Storting, der imidlertid af Kongen eller paa hvilken som helst anden Konstitutionsmæssig Maade maatte sammenkaldes. §. 71.

For øvrigt er det en Repræsentants Pligt, saalænge han er tilstede i Stortinget, at rette sig efter den Orden, som samme selv har foreskrevet sig. §. 66.

De Pligter, en Repræsentant, som saadan, fylder Nationen og sine Kommittenter, vil hans egen Vessølelse og Samvittighed bedst sige ham.

For de Forbrydelser, Stortingets Medlemmer, som saadanne, begaae, kunne de sættes under Tiltale for Rigsretten. §. 86.

25de Spørgsmaal.

Hvilke ere de en Repræsentant
tillkommende Rettigheder?

Svar.

- a., Enhver Repræsentant er berettiget til Gotgjørelse af Statskassen for Rejse- og Omkostninger til og fra Stortinget, og for Underholdning i den Tid, han der opholder sig. §. 65. Nærmere Bestemmelser i denne Henseende indeholdes i Stortingets Beslutning angaaende Underholdningspenge, Skyldgotgjørelse m. v. for Valgmænd og Repræsentanter, af 30 April 1816, sanktioneret af Kongen den 14de Juni næstefter.
- b., Repræsentanterne ere, paa deres Rejse til og fra Stortinget, samt under deres Ophold der, befriede for personlig Hestelse, medmindre de gribes i offentlige Forbrydelser.

Udenfor Stortingets Forsamlingsrum kunne de ej drages til Ansvar for de Meninger, de paa Stortinget yttre. *) §. 66.

c., Enhver Repræsentant, der er Medlem af Odelsthinget, har Ret at foreslaae Lov paa samme. §. 76.

Uf Ordene i denne §. skulde det synes, som Sagthingets Medlemmer vare udelukkede fra den Ret at fremsætte Lovforslag. Men da Ordene ogsaa kunne modtage den Fortolk-

---

*) Det vilde uden Tvivl være at tillægge disse Ord en alt for udstrakt Betydning, dersom man antog at en Repræsentant, paa Stortinget, skulde kunne upaaanket staae og overvælde en eller flere af sine Medborgere med vækørende Beskyldninger, eller søge at bestemme Stortinget til aabenbar Konstitutionsstridige og for Staten farlige Foretagender. Meningen kan neppe være anden end den, at en Repræsentant ej udenfor Stortinget kan drages til Ansvar, om han under Debatterne over en eller anden Sag, sammesteds bruger Udtaleser, som kunne støde den spekulative eller dømmende Magt.

ning, at Lagthingets Medlemmer vel kunde gjøre et Lovforslag, men at det derimod ej paa Odelstinget kunde fremsættes uden paa den i Paragraphen foreskrevne Maade, og da det desuden vilde synes haardt, at udelukke en Fjerdepart af Stortingets Medlemmer fra den Ret, man for Resten ikke nægtede nogen Underfaat, nemlig at fremkomme med Forslag sigtende saavel til deres Distrikters Vel i Særdeleshed, som Landets i Almindelighed, saa bestemte det første ordentlige Storting ved den 11te §. af dets Reglement, at Lagthingets Medlemmer ogsaa skulde have Ret til at fremsætte Lovforslag, men at de i saa Fald maatte formaae en af Odelstingets Medlemmer til at fremlægge det i Odelstinget.

Denne Form, der paa en vis Maade gjør Lagthingets Medlemmer afhængige af Odelstingets, forekommer vel ikke paa passende; imidlertid synes det dog derhos at være unødvendigt, at bevirke nogen Forandring i Grundlovens Bestemmelse i denne Henseende,

af den Stund det ikke kan nægtes, at det staaer til Stortinget selv, ved Reglementet for sit indvortes Politik, at bestemme, paa hvad Maade det bør forholde sig med Forslag, som Lagtingets Medlemmer maatte have at fremsætte.

d., Efter den mellem Norge og Sverig oprettede Rigs-Akt §. 3, har enhver Stortingssmand Ret til at foreslaae Tronfølger i de Tilfælde som der omhandles.

e., En Repræsentants øvrige Rettigheder bestemmes ved det Reglement, ethvert Storting selv udfærdiger angaaende Sagens Behandling paa samme. —

26de Spørgsmaal.

Hvor ofte holdes Stortinget, hvor samles det, og hvorlænge varer det i Almindelighed?

Svar.

Stortinget *) holdes hvert tre-

*) At her blot handles om et ordentligt Storting, falder af sig selv.

die Aar. Deyfor er det, Valg- og Distriktsforsamlingerne maae afholdes hvert tredie Aar. (See 22de Spørgsm. litr. a.) Det aabnes i Almindelighed den første Søndag i Februar Maaned i Rigets Hovedstad, (Christiania) medmindre Kongen paa Grund af overordentlige Omstændigheder, saasom fjendtligt Indfald eller smitsom Syge, dertil bestemmer en anden Røststad i Riget, hvilket da betimeligen maa bekjendtgjøres. §. 68.

Storthinget forbliver samlet, saalænge det finder det fornødent, dog ikke over tre Maaneder, uden Kongens Tilladelse. §. 80.

At de første Storthing, inden Landets forvirrede Pengevæsen bliver bragt i Orden, og inden den nye Lovbog bliver færdig og antaget, vil behøve længere Tid, kan ikke forundre Nogen. Siden ville tre Maaneder formodentlig være mere end tilstrækkelige for Storthingets Forhandlinger.

27de Spørgsmaal.

Hvad er, med Hensyn til Storthingets Samling, Aabning og Slutning at erindre?

Svar.

Saa snart Repræsentanterne, paa den i Grundloven foreskrevne Maade, ere udvalgte, er det deres Pligt, til den under forrige Spørgsmaal anførte Tid, at indfinde sig i Christiania, eller og i den Bys, som Kongen betimelig forud til Samlingen har bestemt. Den første Søndag i Februar Maaned samle de sig i den til Stortingets Holdelse bestemte Sal, og udnævne da, enten ved Stemmegivning eller paa hvad anden Maade, de mellem sig kunne forenes om, en Interims-Præsident og Sekretair. Lillige udnævne de en Komite til at gennemgaae eller revidere Fuldmagterne og gjøre Indstilling til Stortinget angaaende samme. Til denne Komite overlevere derefter samtlige Repræsentanter deres Fuldmagter, hvorefter Stortinget udsættes indtil Komiteen kan indkomme med sin Indstilling. Naar denne er færdig, sammenkalder Præsidenten is gjen Stortinget, og saasnart Fuldmagterne ere

erkjendte lovlige, *) erklærer Stortinget sig konstitueret, v. e. samlet som Storting efter Konstitutionen. §. 74, jevnf. med §. 82 a. og c. **)

---

*) De Repræsentanter, som ikke findes at være lovligen valgte, maae, naar Pluraliteten erklærer sig mod deres Untagelse, fratræde, og i deres Sted indkaldes da de Reserver, der næst dem have de fleste Stemmer.

**) Denne Fremgangsmaade er hidtil bleven brugt, uagtet Grundloven ikke foreskriver noget bestemt i saa Henseende. Der er behaarsag paa sidste Storting foreslaaet følgende Tillæg til den 74de §: " at naar Repræsentanterne have samlet sig i Stortings-Salen, sammentræde de fire Repræsentanter, som ere valgte med fleste Stemmer af de fire Stiftskæder, og lodtrække mellem sig indbyrdes, hos af dem der fal som Interims-Præsident lede Stortingets Forhandling indtil det har konstitueret sig. Denne udnævner selv en Interims-Sekretair, der fungerer (forretter) saa længe han selv præsiderer."

Det vilde maaskee være rettere, at de mødende Repræsentanter, ved ordentlig Bøtoring, valgte en Interims-

Naar Stortinget saaledes har konstitueret sig og derom underrettet Kongen, om Han er tilstede, eller Regjeringen, saa aabner Kongen, eller den Han dertil bestikker, dets Forhandlingey med en Tale, hvori Han underretter det om Rigets Tilstand og de Gjenstande, hvorpaa Han især ønsker at henlede Stortingets Opmærksomhed. §. 74.

Man kunde maaskee spørge, hvad der skulde skee i det Tilfælde, at Kongen enten lagde Bankeligheder i Vejen for Repræsentanternes Ud nævnelse, eller nægtede at aabne Stortinget? — At et saadant Tilfælde ikke kan indtræffe, medmindre en Regent vilde aldeles sætte sig ud over Lovene, og bryde sin Eed og Pligt, det er indlysende. Grundloven har end ikke antaget Tilfældet muligt, siden Regenten, ved en saadan Fremgangsmaade, vilde komme til at savne det allernødvendigste Middel til at holde Statsmaskinen i Gang, nemlig Penge; thi Skatteløse gjælde efter Grundloven ikke længere end i tre

---

Præsident og Sekretair, hvilket desuden synes at flyde saa ligefrem af Tingens Natur, at Grundloven i den Henseende ingen Forandring behøver.

Kar, eller til 1ste Juli det Kar, da et nyt ordentligt Storting er samlet. §. 75, a. — Det kunde vel synes, som den Pligt at aabne Stortinget, (om ellers denne Aabning kan ansees for mere end en Ceremonie, hvis Undladelse neppe vilde kunne standse dets Forhandlinger,) maatte i Analogie af, eller Overensstemmelse med hvad der er bestemt i Grundlovens 46de §., paaligge Højesteret. Men den 46de §. taler om et ganske andet Tilfælde, nemlig at Kongen er død, og Tronsfølgeren umyndig, eller ingen Tronsfølger gives. I dette Tilfælde skal nemlig Interims-Regjeringen strax sammenkalde et overordentligt Storting, (Grundl. §. 39, Rigs-Akten §. 3.) og hvis den forsommer dette, da paaligger det Højesteret at besørge Sammenkaldelsen.

Det er saaledes Interims-Regjeringen, som Højesteret i et enkelt Tilfælde er sat til at kontrollere, *) men deraf kan man neppe udlede nogen Femyndigelse for Højesteret til, i det her-

---

*) at kontrollere, er at paasee at en gjør sin Pligt.

omtalte Tilfælde, at kontrollere Kongen selv. Snarere kan man, fra Undtagelsen i dette enkelte Tilfælde, slutte at Grundloven ikke har villet i Almindelighed søge Sikkerheden mod Misbrug af den Kongelige Myndighed andensteds end i den Ajerlighed, enhver Konge bør formodes at have til sit Folk, og i hans Omhu for at begrunde sin egen Lykke og Hæder ved det eneste Middel, han hertil har ved Afgivelse for Folkets Rettigheder.

Naar Storthinget har tilendebragt sine Forretninger, hvorom det da ligeledes maa underrette Kongen eller Regjeringen, eller det har været samlet den bestemte Tid, (3 Maaned) bliver det igjen af Kongen hævet, §. 80.

28de Spørgsmaal.

Hvo bestemmer den Orden, i hvilken Sagerne paa Storthinget skulle foretages, og i det Hele det indvortes Politi ved samme?

Svar.

Forfaabidt ikke den Orden, som ved Storthingets Forhandlinger skal iagttages, er udtryk-

seligen bestemt ved Grundloven, fra hvis Bud der ikke maa afviges, er det Stortinget selv der bestemmer det Dmspurgte. See Slutningen af §. 65, og §. 82, b.

Hvad Grundloven i denne Henseende selv foreskriver, er følgende:

- a., Stortinget udvælger, saasnart det er bleven aabnet, blandt sine Medlemmer en Fjerdepart, som udgjør Lagtinget. De øvrige tre Fjerdeparter danne Ddelstthinget. §. 74.
- b., Hvert Thing (Stortinget, Lagtinget og Ddelstthinget) holder sine Forsamlinger særskilte, og udnævner sin egen Præsident og Sekretair. §. 74.

Præsidenten vaager over udvortes Orden i Forsamlingen, foredrager Sagerne, tæller Stemmerne o. s. v. Han anordner i Almindelighed ligeledes alt, hvad som henhører til det Ceremonielle. Han kan vælges paa længere eller kortere Tid. Det Sidste synes at være det rigtigste, for at hans Myndighed ei skal blive for stor, eller Forretningernes Gang alt for ensidig.

c., Intet af Thingene kan holdes, medmindre to Trediedele af dets Medlemmer ere tilstede. §. 73.

d., Ingen Deliberation maa finde Sted i Kongens Nærværelse. §. 74.

Det samme gjælder, efter hvad der er antaget, ogsaa naar et Statsraad i Storthinget møder paa Regjeringens Begne.

e., Enhver Lov skal først foreslaaes paa Ddelstthinget, enten af dets egne Medlemmer, eller af Regjeringen ved en Statsraad. §. 76.

Heraf synes ligesvem at følge, at den Statsraad, som fremkommer med et Lovforslag, maa indfinde sig i Ddelstthinget, ikke som hidtil har været Brug, i det samlede Storthing.

Det mere angaaende Lovforslags Behandling, omhandles under 34te Spørgsmaal.

f., Storthinget holdes for aabne Døre, og dets Forhandlinger kundgjøres ved Trykken, undtagen i de Tilfælde, hvor det Modsatte

beslattes ved Stemmesleerhed.

§. 84.

Intet virker saameget som denne Offentlighed til at vedligeholde Forbindelsen mellem Repræsentanterne og Nationen, og til hos de første at vedligeholde den Dyrksomhed paa sig selv, uden hvilken de meget slet vilde opfylde deres vigtige Pligter.

29de Spørgsmaal.

Naar og ved hvilke Anledninger, samt af hvem, kunne overordentlige Storting sammenkaldes?

Svar.

Et overordentligt Storting sammenkaldes enten naar Tronsfølger-Valg skal ansættes, (Rigs-Akten §. 3.) eller naar Kongen hær og Tronsfølgeren er umyndig. (Grundl. §. 39, jevnt Rigs-Akten §. 6; see herom ligeledes hvad der er anført under 8de og 10de Spørgsmaal.) I begge disse Tilfælde er det Intet

rimis-Regjeringen, der besørger Sammenskaldelsen, og er Tronen ledig eller Tronfølgeren umyndig, saa pealigger det Højesteret at besørge Sammenskaldelsen, saastremt denne af Interims-Regjeringen forsømmes. (See 10de Spørgsmaal.)

Desuden har Kongen Ret til sammenkalde Stortinget uden for den almindelige Tid i overordentlige Tilfælde. §. 69. Hvad her skal forstaaes ved overordentlige Tilfælde, det er Kongen selv overladt at bedømme, og indsees det let, at de kunne være mangeslags. Naar Kongen vil gjøre Brug af denne Ret, saa udstæder Han en Kundgjørelse, som bør være læst i alle Stiftskædernes Kirker, i det mindste 6 Uger forinden Stortingets Medlemmer skulle møde paa det bestemte Sted. §. 69. De Repræsentanter, som have mødt paa det sidstafholdte ordentlige Storting, ere da, i Følge saadan Kundgjørelse, pligtige at møde. (See 24de Spørgsmaal. Grundl. §. 71.) Siden Grundloven Intet derom bestemmer, saa kan det almindeligvis ikke gjøres Kongen til Pligt, i Kund-

gjørelsen at angive Grunden til Stortingets Sammenkaldelse. Denne kunde muligens og være af den Besskaffenhed, at den ej burde offentliggjøres.

30te Spørgsmaal.

Hvad er, med Hensyn til disse overordentlige Storting, at mærke?

Svar.

Et saadant overordentligt Storting kan af Kongen hæves, naar Han for godt befinder §. 70.

Heraf følger, at et af Kongen sammenkaldt overordentligt Storting ikke kan antages berettiget til at beskæftige sig med andre Gjenstande, end de, Han forelægger det.

Holdes et overordentligt Storting endnu paa den Tid, det ordentlige skal sammentræde, da ophører det førstes Virksomhed, saasnart det sidste er samlet. §. 72. Denne Bestemmelse kunde maaskee foranledige Uansseligheder, naar

et overordentligt Storting havde været sammenkaldet saa nær henimod den Tid, at et nyt ordentligt Storting skulde sammentræde, at det ikke var bleven ganske færdigt med sine Forretninger, inden det ny samledes. Der kunde da spørges: om det overordentlige Storting skulde til det nye overdrage endog de Gjenstande, som vare sin Afgjorelse meget nær, og som altsaa isgjen maatte udsættes, naar det ordentlige Storting skulde fra nye af behandle dem? Biskop maatte Svaret, naar man vil følge Grundlovens Ord, blive bekræftende, ligesom og et benægtende Svar vilde have den Følge, at to Storting kunde komme til at sidde ved Siden af hinanden, noget som aabenbar strider imod Grundloven. — Regjeringen vil vel imidlertid saavidt muligt søge at undgaae, at et saadant Tilfælde skal komme til at existere, ved ikke at sammenkalde noget overordentligt Storting paa en Tid, da et ordentligt snart skal sammentræde. — Skulde imidlertid Tilfældet indtræffe, saa maa Grundlovens Bud følges.

3te Spørgsmaal.

Hvilke ere de Stortinget paaliggende Forretninger, og hvorledes behandles Sagerne der i Almindelighed?

Svar.

I Henseende til de Stortinget paaliggende Forretninger, bestemmer Grundlovens 75de §. følgende:

Det tilkommer Stortinget: *)

- *) Amtmand Eibbern har paa det første ordentlige Storting gjort den Erindring, at det Ved tilkommer gjør det uvist, hvilke af de siden opregnedes Forretninger Stortinget nødvendigt skal foretage, og hvilke det blot kan foretage, ligesom det heller ikke er afgjort, hvilke af disse Forretninger skulle foretages i det samlede Storting, og hvilke i dets Afdelinger. I Anledning heraf har 7de Komite foreslaaet følgende Tillæg til Paragraphen, hvilket er overeensstemmende med hvad sidste Storting selv antog at være rigtigt: " Af disse Forretninger kan intet or-

a., at give og ophæve Love; at paalægge Skatter, Afgifter, Bødd og andre offentlige Byrder, som dog ei gælde længere end til 1ste Juli det Aar, da et nyt ordentligt Storting er samlet, medmindre de af dette udtrykkelig fornyes.

Stortinget kan altsaa ikke bevilge Skatter for længere Tid end tre Aar, eller til næste Storting. Men da Stortinget, efter Grundloven, samles i Februar Maaned, og Staten

---

” dentligt Storting efterlade hvad der
 ” under Litr. c, d, f, i, og k, er an-
 ” ført, samt at regulere Skatterne for
 ” de følgende tre Skatteaar; de øvri-
 ” ge Forretninger derimod foretages
 ” kun, naar fornødent gjøres.

” De Forretninger som ere anførte
 ” under Litr. b, c, d, e, g, i, k,
 ” og l, foretages og afgjøres i det
 ” samlede Storting; de Rettigheder,
 ” som Litr. f, og h, give, tilkomme
 ” saavel Odelstinget som det samlede
 ” Storting.” Herom tales videre
 ved Litr. h. Om Nødvendigheden
 af, at Skattelove, hvorom Litr. a.
 handler, ligeledes foretages og afhand-
 les i det samlede Storting, vil blive
 talt under næste Spørgsmaal.

saaledes, hvis de gjeldende Skattelove skulde ophøre eller træde ud af Kraft, strax det nye Storthing var samlet, vilde være aldeles uden Skatte indtil en ny Skattelov blev udfærdiget, saa har man desaaarsag bestemt, at Skatteaa- ret skal regnes fra 1ste Juli, og at Skatterne skal gjelde til 1ste Juli det Aar, da det ny Storthing er samlet.

I Overeensstemmelse hermed er Skatteloven af 1ste Juli 1816 udfærdiget, der gjelder fra 1ste Juli 1815 til 1ste Julii 1818.

b., At aabne Laan paa Rigets Kredit;

c., At føre Opsyn over Rigets Pen- gevæsen;

d., At bevilge de til Statsudgifterne fornødne Pengesummer;

e., At bestemme, hvormeget aarligen skal udbetales Kongen og Vice- Kongen til deres Hofstat, og at fastsætte den kongelige Families Apanage, (aarlige Indtægt) som dog ikke maa bestaae i faste Ejendomme;

I denne Anledning besluttede sidste Storthing

Den 9de August 1815, at den Myntfort, hvori
 Hofholdningen og Apanagen bliver at erlægge,
 skal være Speciedaleren, Marken fint Sølv
 Kolnff Bægt, udmyntet til 94 Speciedaler, *)
 og at enhver af efterstaaende Summer vil i
 Rigets tilkommende Mynt blive at udtælle med
 saadan Sum, som dermed maatte være æqui-
 valent eller af lige Værd, nemlig:

Til Hs. Majestæts Hofstat aarlig 64,000 Spd.

Som Apanage for H. K. H. Kron-

prindsen — — — — 32,000 =

Som Ditto for H. K. H. Ar-

veprindsen — — — — 16,000 =

Tilsammen 112,000 Spd.

Naagt nu Stortinget havde bestemt, at disse
 112,000 Speciedaler, som skulde udbetales fra
 den 4de November 1814, da H. M. Kong
 Carl den Trettende valgtes til Norges Konge,
 skulde erlægges i klingende Mynt eller en der-

---

*) Det er den samme Speciedaler, som
 ved Lov af 14de Juni 1814 om Penge-
 væsenet, §. 1, er bestemt til Rigets
 Penge-Enhed.

med overensstemmende Sum i Sedler, saa
 havde dog Hans Majestæt, i sin naadige
 Proposition af 14de Decbr. 1815 til Stor-
 thinget angaaende Bestemmelsen af Statens
 aarlige Indtægter og Udgifter for Aarene
 1816 — 1818, ikke ladet denne Sum udføre
 med mere end 112000 norske Speciedalere, og
 mere blev ej heller anvist. Man ansaae
 det tillige for et udmærket Beviis paa Hs.
 Majestæts naadige Omsorg for at bidrage
 til det norske Pengevæsens Forbedring, at
 Han ikke, som Statens første Embedsmand,
 vilde gjøre sin Ret gjeldende til at fordre den
 Ham og Hans Kongelige Familie tilstaaede
 Sum udbetalt paa anden Maade, end den
 enhver anden Embedsmand maa lade sig nøje
 med.
 f. at lade sig forelægge den i Norge
 værende Regjerings Protokol og
 alle offentlige Indberetninger og
 Papirer, (egentlige militaire Kom-
 mando-Sager undtagne) samt be-
 kræftede Afskrifter eller Extraf

ter (Udtog) af de hos Kongen ved den Norske Statsminister og de i Sverige værende tvende Norske Statsraader førte Protokoller, eller de sammesteds fremlagte offentlige Papirer; dette er saaledes bestemt, for at Stortinget skal kunne holde Kontrol med Statsraaderne, om de gjøre deres Pligt, i hvis Mangel de kunne sættes under Rigshøjrettens Tiltale. —

g, at lade sig meddele de Forbund og Traktater, Kongen, paa Statens Vegne, har indgaaet med fremmede Magter, med Undtagelse af hemmelige Artikler, som dog ej maae stride mod de offentlige;

h, at kunne fordrø Enhver til at møde for sig i Statslager, Kongen og den Kongelige Familie undtagne; dog gjælder denne Undtagelse ikke for de Kongelige Prindsler, forsaavidt de maatte belyde andre Embeder end Vice-Kongens; jevnf. §. 37.

Angaaende Forstaaelsen af denne Bestemmelse

har der været forskjellige Meninger, idet Nogle
 have formeent, at den Ret at fordr Statsbor-
 gere til at møde for sig, blot skulde tilkomme det
 samlede Storting, Andre derimod have troet
 at den tilkom baade Stortinget og Odelsthin-
 get. Uagtet nu denne sidste Mening har det
 for sig, at den er bleven antagen saavel af
 forrige Storting, som af den paa samme
 nedsatte Konstitutions-Komite, saa kan jeg dog,
 for mit Vedkommende, ikke indsee nogen
 Grund, hvorfor Odelsthinget skulde tillægges
 denne Ret. Finder Odelsthinget, ved at gjen-
 nemgaa Statsraadets Protokoller, eller ved
 hvilkensomhelst Anledning, at der mangler Op-
 lysninger, som ved en Statsborgeres personlige
 Møde kunne tilvejebringes, saa kan det berømt
 underrette det samlede Storting, som da vil
 bestemme, hvorvidt en saadan Indkaldelse skal
 ske eller ikke. Den Indkaldte møder derefter
 i det samlede Storting, og naar Ind-
 holden af hans Meddelelse tilmelles Odelst-
 hinget, kan dette derefter bestemme, hvorvidt
 Aktion skal anlægges, eller ikke. Denne

Fremgangsmaade synes at være meest overeensstemmende baade med Grundlovens Ord og Stortingets Værdighed. Imidlertid kan man ikke sige, at Dødelstinget 1816 begik nogen Feil, da det indkaldte den Afdeling af den Norske Regjering, som var hos Kongen i Stockholm, til Møde for sig; thi Dødelstinget handlede da i Overensstemmelse med hvad der, i den 22de §. af det interimistiske Reglement for Sagernes Behandling paa Stortinget, var vedtaget. Var altsaa nogen Feil begaaet, saa maatte den søges hos Stortinget, som havde fortolket Grundloven urigtigen, ikke hos Dødelstinget, der blot rettede sig efter denne Fortolkning.

- i, At revidere midlertidige Gages og Pensions-Lister, og deri gjøre de Forandringer, det finder fornødne;
- ii, At udnævne fem Revisorer, der aarligen skulle gjennemsee Statens Regnskaber, og bekendtgjøre Extracter af samme ved Trykken, hvilke Regnskaber derfor skulle tilstilles disse Revisorer hvert Aar inden 1ste Juli;

1. At naturalisere Fremmede. (d. e. at tilstaae dem samme Rettigheder som Indfødte)

I Henseende til Sagerne's Behandling i Storthinget, da bestemmer ethvert Storthing denne saaledes som allerede under 28de Spørgsmaal er forklaret. Enhver Sag, som indkommer til Storthinget, tilføres i Almindelighed først en Komite, som gennemgaaer samme og gjør Indstilling til Storthinget om hvad der, efter dens Formening, med samme bør foretages. Indstillingen oplæses gjerne af Præsidenten nogle Dage førend Sagen foredrages, og er Sagen vigtig, saa bliver Indstillingen dikteret for de Repræsentanter, som ville afskrive den. Hensigtsmæssigere, men tillige kostbarere, vilde det være, at enhver saadan Indstilling blev trykt og hver Repræsentant tilskillet et Exemplar. Paa en af Præsidenten bestemt Dag foretages derefter Sagen, og naar de Medlemmer, der ville ytre deres Tanker for eller imod samme, have talt, bliver den af Præsidenten underkastet Bøstevring. (Stemregning.) Denne Aar i vigtige Sager ved Røstevring,

naar det forelagte Spørgsmaal kan afgjøres med den Voterendes (Stemmendes) Svar, saasom: "Ja eller Nei," eller ved skryene Vota; (Stemmer) i mindre vigtige derimod, naar Præsidenten formoder at Stemmerne ikke kunne være meget afvigende, ved at han opfordrer de Medlemmer, som ere imod et Forslag, til at rejse sig.

Det anmærkes her, at Storthinget kan forlange Højesterets Betænkning over juridiske Gjenstande. §. 83.

32te Spørgsmaal.

Hvilke Sager skulle, efter Grundloven, gaae igiennem Obelsthinget og Lagthinget, og hvilke ikke?

Svar.

Grundlovens 76de §. befaler: at enhver Lov skal først foreslaaes paa Obelsthinget, enten af dets egne Medlemmer, eller af Regjeringen ved en Statsraad. Hvis Forslaget der

antages, hedder det videre, sendes det til Lagtinget, som enten bifalder eller forkaster det, og, i sidste Tilfælde, sender det tilbage med tilføjede Anmærkninger. Disse tages i Overvejelse af Sdelstinget, som enten henlægger Lovforslaget, eller atter sender det til Lagtinget med eller uden Forandring. Naar et Forslag fra Sdelstinget to Gange har været Lagtinget forelagt, og anden Gang derisfra er blevet tilbageendt med Afslag, træder hele Stortinget sammen, og med to Trediedele af dets Stemmer afgjøres da Forslaget. Imellem enhver saadan Deliberation maae, idet mindste, tre Dage hengaae.

Hensigten af disse Bestemmelser, der staae i den næste Forbindelse med Stortingets Inddeling i 2de Afdelinger eller Thing, (§. 49) har naturligviis ikke kunnet være anden end den, at ethvert Forslag skulde blive saa tilhørigt

drøftet, at man kunde være sikker for al Over-
 ielse, naar den endelige Beslutning toges. En
 Lov, der er fremsat af et Thing, der forudsæer
 den frangeste Bedømmelse af sit Forslag, og an-
 tager af et andet, der mistænkeligen bevogeter
 høert af det forstes Skridt, maa have al Sands-
 trykighed for at være god; og skulde den blive
 forkastet, saa gaar dog det Tab Staten derved
 ikke videre end til en Opsættelse af en
 mere eller mindre gavnlig Indretning. Hvad
 der ikke allerede bevirkes ved Lovgivningens
 Deeling, det bevirkes endydermere ved Bestem-
 melsen i den sidste Deel af Paragraphen, at der
 nemlig, hvis Thingene ikke ere blevne enige,
 og Sagen da kommer til Plenum eller det sam-
 lede Storthing, skal to Trediedele af Stemmer-
 ne til, for at tilvejebringe en endelig Afgjorelse.
 Men netop dette synes og paa det allertydeligste
 at vise, at Paragraphen blot kan angaae saa-
 danne borgerlige Love og Foranstalt-
 ninger, som ikke strax behøve at afgjøres, men
 som uden Skade kunne til en anden Tid udset-
 tes. Etelden kommer en Sag af nogenlunde

Bigtighed til Stortingets Plenum, uden Meningerne herom i Thingene have været saa beelte, at der er liben eller ingen Sandsynlighed for, at de to Kredse af Repræsentanterne skulle blive enige om, enten at antage eller forkaste den. Er nu Sagen, der behandles paa Stortinget, af den Beskaffenhed, at den nødvendigen maa og skal afgjøres paa samme, hvad vil da Følgen være, hvis man behandler den efter Forfristerne i den 76de §? man fremkommer med det ene Forslag efter det andet, intet af dem erholder de to Kredse af Stemmerne, og man kan saaledes vedblive i det Uendelige, uden at komme videre.

Til et Exempel vil jeg blot anføre Stortingets Ret til, efter Grundlovens 75de §. litr. a., at paalægge Skatter, Afgifter, o. s. v. De Skatter, som ethvert ordentligt Storting paalægger Folket for de følgende tre Aar, gjælde ikke længere end til 1ste Juli det Aar, da et nyt ordentligt Storting samles, med mindre de af dette udtrykkelig fornyes. §. 75, a. Nødvendigheden af, at ethvert Storting paalægger de

Skatter, som udfordres til at bølge Statsudgifterne, behøver jeg vel ikke at bevise; thi at holde Statsmaskinen i Gang uden Penge, det er en Kunst, der endnu ikke er opfundet. Det maa

saaledes antages at være ethvert Storthings ubetingede Pligt, efterat det først har gennemgaaet Finants-Budgetten, eller Regnskabet over Indtægter og Udgifter, og bevilget en vis Sum til Statens Udgifter i de paafølgende tre Aar, da at anvise Regjeringen de Kilder, hvorfra denne Sum skal komme. Dette skeer ved en

Skattelov. Skulde nu denne, for at blive til, behandles paa den Maade; som er forefrevet i den 76de §., saa formoder jeg Enhver vil let indsee, hvad Udfaldet maatte blive. Det vilste sig noksom paa forrige Storthing, og det er desuden noget som ligger i Tingens Natur, at Skattefordelingen stedse vil blive en af de Gjenstande, der forarsage meest Uenighed og Forskjel i Meninger. Kan man ikke nægte dette, saa tør jeg og i Almindelighed paastaae, at det paa Storthinget vil være saa godt som umuligt, at erholde to Trediedele af Stemmerne

for en Lov angaaende Skatternes Fordeling eller en Skattelov, og er dette umuligt, saa vil det og, hvis Dels- og Lagtinget ere af forskjellige Meninger, være umuligt, at nogen Skattelov paa den, i Grundlovens 76de §., foreskrevne Maade kan blive til.

Hvad her er sagt om Skattelove, gælder ligeledes om enhver Sag af Bigtighed, som strax skal afgjøres. Vil man nu ikke indvillige sig i den ene Modsigelse ovenpaa den anden, saa kan man af alt det Foregaaende, efter min Formening, neppe faae anden Slutning ud end den, at Bestemmelserne i Grundlovens 76de §., blot have Hensyn til, eller angaae saadanne borgerlige Love eller Foranstaltninger, hvis endelige Afgjættelse paa det Storting, hvor de foreslaaes, ikke er absolut fornøden, hvorimod Skattelove og alle saadanne Questioner, som nødvendigen skulle afgjøres paa samme Storting, hvor de foreslaaes eller fremsættes, ikke kunne behandles andensteds end i det samlede Storting, (Plenum) og ikke

afgjøres paa anden Maade end ved simpel Pluralitet.

Er denne Fortolkning over Grundlovens 76de § rigtig, saa vil det let indsees, at det Tillæg, der paa forrige Storting blev foreslaaet til Paragraphen, at nemlig det samlede Storting skal afgjøre Sagen ved enkelt Pluralitet, saafremt Afgjørelse forjæves gennem begge Thingene har været forsøgt, er overflødig. *)

---

*) Ved denne Paragraph er af 7de Komite endnu foreslaaet det Tillæg: "at hvis de Punkter i Udvaltingets Forslag, som af Lagtinget ej ere bifaldte, ikke alle i Stortinget vinde to Trediedele af Stemmerne, og de Forsandringer, som Lagtingets Bemærkninger foranledige, ej heller bifaldes ved saadan Pluralitet, bliver det frax at sætte til Bøtering, og ved enkelt Pluralitet at afgjøre, om Lovforslaget, med Udeldelse af de saaledes ikke bifaldte Punkter, kan antages, eller om det aldeles bør henlægges." Med Gavnligheden af en saadan Bestemmelse troer jeg ikke der kan være Noget at indvende, men jeg anseer det ikke nødvendigt, besangaaende at gjøre noget Tillæg til Grundloven, da det Fornødne i saadanne Henseende beqvemmeligen synes at kunne indføres i Reglementer for Stortingets indvortes Forretning.

33te Spørgsmaal.

Paa hvormange Maader bliver en Lov, efter Grundloven, til?

 Svar.

En Lov kan, efter Grundloven, blive til paa tre forskjellige Maader:

- 1., Ved at Kongen, overeensstemmende med den Sam ved Grundlovens 17de §. overdragne Myndighed, giver en midlertidig Lov, der angaaer enten Handel, eller Told, eller Mærkedevise, eller Politi. Men saadanne midlertidige Love maae ikke stride mod Konstitutionen og de af Stortinget givne Love, og de gjelde ikke længere end til næste Storting. See mere herom næste Spørgsmaal.
- 2., Ved at Kongen billiger en af Stortinget fattet Beslutning og forkynder den med sin Underskrift, hvilket

kaldes at sanktionere den. §. 77-78.

3., Ved at tre paa hinanden følgende ordentlige Storting forelægge Kongen den samme Beslutning uforandret; thi da vorder den Lov, om end Kongen ikke sanktionerer den. §. 79.

To Gange kan Kongen altsaa, efter Grundloven, nægte en Beslutning af Stortinget sin Sanktion. I 6 Aar kan Han hindre en af Stortinget tagen Beslutning fra at vorde Lov, men ej længere. Man maae og med temmelig Sikkerhed kunne antage, at den Beslutning, som tre Storting efter hinanden ere enige om at forelægge Kongen aldeles uforandret, er Staten til Gavn.

Endnu gives der en 4de Slags Lov, det er de Storthings Beslutninger, hvortil der ikke udfordres Kongelig Sanktion. See Grundl. §. 82.

34te Spørgsmaal.

Hvori bestaaer den Andeel, Kon-

gen har i den lovgivende Magt?

Svar.

Den Andeel, som Kongen ved Grundloven er tilstaaet i den lovgivende Magt, bestaaer i følgende:

a., At Han kan give og ophæve Anordninger, der angaae Handel, Told, Mæringsveje og Politi, naar de blot ikke stride mod Konstitutionen, og de (saaledes som efterfølgende §. 77, 78 og 79 bestemmer) af Stortinget givne Love. De gjælde provisorisk til næste Storting. §. 17.

Ved denne Paragraph har Stortingets 7de Komite, foranlediget ved en af Hr. Pastor Bonnevie fremsat Bemærkning, foreslaaet den Forandring, " at Parenthesen, saaledes som " den nu er affattet, maatte udgaae, og at " derimod efter Ordet " Stortinget " tilføjes: " saaledes som efterfølgende 79de §.

” bestemmer.”

Over disse her foreslaaede Forandringer har Herr Rector Steenbuch meddeelt en grundig Kritik i Nationalbladet, 8de Hefte, No. 45-48, hvortil Læserne henvises. Han har der beviist, at Parenthesen ikke er indkommen ved en Skriv- eller Redaktions-Fejl, men at den er tilsat efter de svenske Kommissariers Forlangende, der frygtede for, at Udtrykket: ” de af Stortinget givne Love” ellers kunde vorde mistybet derhen, at Stortinget i Almindelighed havde Ret til at give Love uden Hs. Majestæts Sanktion. Det er saaledes en Fejltagelse, naar jeg i Norske Tilskuer, No. 37 og 38 p. 296, siger, at der paa det overordentlige Storting ikke var talt om nogen saadan Henviisning, som Paragraphen indeholder, en Fejltagelse, hvortil jeg ved Udtrykkene i 7de Komites Erklæring, og ved at læse Efterretningerne om det overordentlige Storthings Forhandlinger, 3die Hefte, p. 256, var bleven forledet. Jeg er nu ved Hr. Steenbuchs Deduktion overbevist om, at Parenthes-

fen bør blive staaende som den er, hvorom vel saameget mindre kan blive nogen Tvivl, som det er unægteligt, at den hele Paragraph indeholder et af Hoved-Principerne i vor Grundlov. See §. 112.

Det samme gjelder med Hensyn til den af Hs. Majestæt Kongen, under 18de Juni 1816 naadigst foreslaaede Forandring i denne §. hvorefter de Ord: de gjelde provisorisk til næste Storthing, skulle forandres til: de gjelde provisorisk til anderledes vorder bestemt ved Lov. En saadan Forandring vilde nemlig, om den blev iværksat, have til Følge, at den hele lovgivende Magt kom i Kongens Hænder, og Grundloven var da med det samme omstyrtet. Saaledes som Paragraphen nu lyder, gjelder en interimistisk eller provisorisk Anordning, som Kongen har givet, ikke længere end til næste Storthing kommer sammen. Fra dette Øjeblik anses den blot som et af Hans Majestæt fremsat Lovforslag, som Storthinget kan henlægge, forkaste eller antage. Vil-

De man derimod antage det foreskaaede Tillæg, saa blev enhver interimistisk Anordning, som Kongen havde givet, forvandet til en Lov, som der skulde en anden Lov til for at ophæve, og om da endog Loven ved Stortingets Beslutning blev ophævet, saa behøvede Kongen blot at nægte Stortingets Beslutning, hvorved hans provisoriske Anordning ophævedes, sin Sanction, for at faae den provisoriske Anordning til fremdeles at gjælde. Som Forslag betragtede, maae Kongens provisoriske Anordninger nu have Stemmefleerhed i begge Thing, eller de to Tredieparter af Stemmerne i det samlede Storting, for fremdeles at blive i Kraft. Som Love betragtede, dem der skal andre Love til for at ophæve, maatte der i Stortinget være Stemmefleerhed i begge Thing eller to Tredieparter af Stemmerne i det samlede Storting, for at faae dem ophævede, og endda kunde Kongen lade dem fremdeles blive gjeldende i sex Aar, blot ved at nægte sin Sanction. *)

---

*) Nøjste Tilskuer, No. 37 og 38.

b., Videre deeltager Kongen i den lovgivende Magt ved sin Forslagsret, eller den Ret, Han har til at lade foreslaae Love paa Ndelstthinget ved en Statsraad. S. 76.

c., Endelig kan Kongen i sex Aar gjøre Storthingets Beslutninger ugyldige, ved at nægte sin Sanction, eller som det og kaldes, ved sit Veto. See 33te Spørgsmaal.

Naar vor nye Forsatning først har erholdt mere Fasthed, og den overdrevne Lyft til at komme frem med Forslag, som især ved et første ordentlige Storthing yttrede sig i en fast utrolig Grad baade i og udenfor Storthinget, igjen har tabt sig, saa ville Grundlovens Bestemmelser angaaende Kongens Deeltagelse i den lovgivende Magt netop lede til det, for Borgersamfundet ønskeligste Resultat, det nemlig: at Forslag til Love i Almindelighed ville komme fra Regjeringen, som maa antages i det Hele bedst at kjende Statens Trang, og at Lovenes Antagelse i saa Fald vil beroe paa

36te Spørgsmaal.

Hvad er at mærke med Hensyn til Lovens Udfærdigelse og Beskiendtgjørelse?

Svar.

Alle Love udfærdiges i det norske Sprog og i Kongens Navn, under Norges Riges Segl, og i følgende Udtryk: Vi N. N. gjøre vitterligt:

"Lader sig ikke tænke, hedder det i 7de
 "Komites Indstilling, at Grundloven
 "skulde paa eensgaa have tillagt
 "Stortinget paa Nationens Reane
 "en saadan Ret, og tillige sat det i
 "Kongens Magt, at aflaae Udfø-
 "relsen deraf. Det er derfor ønsket
 "over al Tvivl, at ingen Kongelig
 "Sanktion til disse Foretagender ud-
 "kræves.

"Med Hensyn til de under litr. d
 "og e anførte Korretninger, at bevil-
 "ge Pengesummer til Statsudgifter,
 "og bestemme Kongens og den Konge-
 "lige Families aarlige Indtægter, da
 "hedder det i Komiteens Indstilling:
 "at da Kongens Sanktionsret kun be-
 "staaer i at antage eller ikke an-
 "tage, saa indsees let, at den her

at Os er bleven forelagt Stortingets Beslutning af Dato, saalydende: (her følger Beslutningen) Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte samme som Lov, under Vor Haand og Rigets Segl. §. 81.

"vilde være aldeles uden Hensigt; thi
 "forudfat, som den eeneste rimelige
 "Grund til at H. M. ej skulde bifalde
 "de bestemte Summer, at Højskammeret
 "ej fandt dem tilstrækkelige til deres Be-
 "stemmelse, saa vilde de dog ikke bli-
 "ve forgyede ved Sanktionens Næg-
 "telse, men endog det Bevillige da
 "anføres som ikke bevilget; og ved
 "at meddele Sanktionen, betog
 "Kongen sig paa en vis Naade Ud-
 "gang til at lade fremsætte paany-
 "sin naadige Proposition om en større
 "Bevilling. — Naastue kunde Nogen
 "indvende, at det af samme Grund
 "kunde paastaaes, at Skatteloven ej
 "behøvede Kongelig Sanktion; men
 "herimod maa anmærkes, at Skat-
 "teloven ej alene bestemmer, hvad
 "der skal udredes, men hvorle-
 "des det skal udredes, og følgelig
 "maa Kongen, som efter §. 18 la-
 "der indkræve disse Skatter, tilkom-
 "me den samme Sanktions=Ret, som
 "i Henseende til alle andre Love, hvis
 "Overholdelse paaligger ham. —
 "Videre bemærker Komiteen, med
 "Hensyn til litr. i, der handler om

De Love, som blive til paa den i § 79 omhandlede Maade, ere herfra undtagne, og maa det være Stortingets egen Sag, førend det afsluttes, at lade saadanne Love bekjendtgjøre, hvis Kongen ikke, naar Stortingets Beslutning

---

"at revidere midlertidige Gage- og
 "Pensions-Lister, og deri gjøre For-
 "andringer, at da Kongen midlertidig
 "har bestemt Pensionen, og det ej
 "kan antages andet end at S. M.
 "saa modent har overvejet denne Be-
 "stemmelse, at Højsfamme ingen
 "Grund kunde have fra sin Side til
 "at bifalde nogen Forandring deri, saa
 "maa enten Bestemmelsen om at kun-
 "ne gjøre Forandringer i de af Kon-
 "gen nybestemte Gager og Pensioner
 "blive aldeles udførlig, uagtet
 "den grunder sig i Nationens
 "Beskatningsret, eller og maa
 "Kongelig Sanktion paa deslige For-
 "andringer ej behøves. Imod det
 "her anførte kunde maaskee indvendes,
 "at Kongen ogsaa udgiver provisoriske
 "Anordninger, men dog har sin
 "Sanktion forbeholden, naar disse af
 "Stortinget udfærdiges som Love;
 "men herved maa anmærkes, at Udels-
 "thinget kan aldeles henlægge en saa-
 "dan provisorisk Anordning, som da

bliver ham medbeet, sanktionerer den. — De Beslutninger, Stortthinget tager, hvortil Kongelig Sanktion ej udfordres, maa det og være be-
rettiget til, selv at lade bekjendtgjøre.

S ethvert andet Tilfælde derimod tilkom-

”af sig selv bliver ugjeldende, hvilket
”ej er Tilfældet med en midlertidig
”Pension eller Gage, naar denne ej
”udtrykkelig forandres.

”Derimod kan Kongens Sanktion
”ej undværes, naar der handles om
”at aabne Laan paa Rigets Kredit ef-
”ter litr. b. Thi enten er det et
”frivilligt Laan, som da maa
”tilvejebringes ved en Underhandling,
”som maa besørges af den udøvende
”Magt, eller og er det et tvunget
”Laan, hvorm en formelig Lov
”maa gives, der ej bliver gyldig uden
”Kongelig Sanktion.” —

Foruden dette saaledes af 7de
Komite fremsatte Forslag til Foran-
dring i den 82de §., har Hans Maje-
stæt, under 18de Juni s. A., naadigst
forestaaet: ”at den i samme §. under
”litr. e, indeholdte Bestemmelse, at
”Kongelig Sanktion ej ud-
”fordres til de Beslutninger,
”hvorved Stortthinget natura-
”liserer Fremmede, maatte

mer det alene den executive Magt at lade Lovene bekjendtgjøre.

37te Spørgsmaal.

Hvori bestaaer Stortingets juridiske Hellighed?

Svar.

Stortingets juridiske Hellighed bestaaer deri, at det, saalænge det er samlet, er

---

"ubgaaet, da den muligen i Livens
"Længde ved given Lejlighed kunde
"blive til Anstød for den Indertlighed,
"der bør herske mellem Konge og
"Folk."

Mod denne Hs. Majestæts naadige Proposicion synes der ikke at være noget med Grund at indvende. (Efter den almindelige Statsrets Grundsaetninger, er det egentlig den udøvende eller executive Magt, som det tilkommer, paa den i Konstitutionen foreskrevne Maade, at naturalisere Fremmede. Ved vor Grundlov er imidlertid denne Rettighed forbeholdt

berettiget til at fordrø den fuldkomneste Frihed og Sikkerhed til uhiudret at udføre sine Forretninger. Udyder Noget en Befaling, som figter til at forstyrre dets Frihed og Sikkerhed, da anses han som en Forræder mod Fædrelandet. §. 85.

Jeg har tilforn viist, at Repræsentanterne, paa deres Rejse til og fra Stortinget, samt under deres Ophold der, ere befriede for personlig Hæftelse, naar de ikke gribes i offentlige Forbrydelse, samt at ingen Repræsentant udenfor Stortingets Forsamlinger kan drages til Ansvar for Meninger, han der har yttret. §. 66.

Den lovgivende Magt eller Stortinget, og dette er, især med Hensyn til vor Stilling nu, da vi ere forenede med en anden Nation under en fælleds Konge, en af vore høyeste Rettigheder. Men for vor Sikkerhed synes der tilhørligen at være sørgt, naar Grundlovens §. 75 litr I. blot bliver uforandret, og der kan ikke tænkes nogen Grund, hvorfor det mere skulde være Stortinget tilladt at paatvinge Kongen en Undersaet, end det er Kongen tilladt at paatvinge Nationen en Borger.

D.

Om den dømmende Magt.

33te Spørgsmaal.

Afhvem forvaltes den dømmende
Magt?

 Svar.

Den dømmende Magt forvaltes af særegne, dertil af Kongen bestfikkede, Embedsmænd, som ere forpligtede til at rette sig efter de gjeldende Love, men som tillige ikke kunne affattes uden efter Dom, ej heller mod deres Billie forflyttes. § 22.

Riget's øverste Domstoel er Højesteret, der ikke maa bestaae af færre end 7 Personer, nemlig en Justitiarius og 6 Tilforordnede. § 88.

*) Af bispe maae Ingen være yngre end 30

---

*) Ved denne § har Pastor Schultz foreslaaet det Tillæg, at de Tilforordnede burde være fritagne for at paalægges nogen Forretning, der kan komme under Højesterets Paakjendelse. Dette synes imidlertid mindre at vedkomme Grundloven, end Højesterets Instrux.

Kat. § 91. Dgtaa Krigsrets-Sager, der angaa enten Liv eller Ære eller Friheds Tab for længere Tid end tre Maaneder, skulle i Freds-tider indstevnes til og paadømmes af Højesteret. Men i dette Tilfælde skal Generalauditeuren til- ligemed en høj Officier af den samme Etat som Forbryderen, tiltræde Retten og dømme med de andre Tilforordnede. §. 89; jevnsør Lov af 1ste Juli 1816 om militaire Sagers Indstevning og Paakjendelse for Højesteret. — I intet Til- fælde kunne Højesterets Domme paaankes eller underkastes Revision. §. 90.

39te Spørgsmaal.

I hvilke Tilfælde dømmer Rigs- retten, og af hvem bestaaer den?

Svar.

En overordentlig Domstoel, som Grundlo- ven har oprettet, er Rigsretten, der i sær-

R

ste og sidste Instants *) dømmer i de Sager, som af Odelstinget anlægges, enten mod Statsraadets eller Højesterets Medlemmer for Embeds-Forbrydelser, eller mod Stortingets Medlemmer, for de Forbrydelser de, som saadanne, maatte begaae. §. 86.

Denne Rigsret bestaaer af Lagthingets Medlemmer tilligemed Højesterets. Præsidenten i Lagthinget har Forsædet i Retten. §. 86.

Den der anlages for Rigsretten kan, uden at han dertil behøver at anføre nogen Aarsag, forskyde af Rigsrettens Medlemmer indtil een Trediedeel, dog saaledes, at Retten ej kommer til at bestaae af mindre end 15 Personer. — § 87. Er f. Ex. Lagthingets Personale 20 og Højesterets 7, altsaa Rigsrettens til-

---

*) Ved Instants forståer man i Almindelighed enhver i Særdeleshed til hinanden svarende Underret og Overret; Underretten er første Instants, eller den Ret, hvor Sagen først behandles, Overretterne anden og tredje Instants.

sammen 27, saa kan den Anklagede forkaste 9. Bar derimod Lagthings- Personalet, som kunde tage Sæde i Rigsretten, blot 11 og Højesterets 7, tilsammen 18, saa kunde den Anklagede blot forkaste 3, thi ellers vilde Retten blive inkomplet.

Hvorvidt Kongen, med Hensyn til Rigsrettens Domme, kan udøve Benaadningsret, derom er tilførn talt under 13de Spørgsmaal, litr e. —

40de Spørgsmaal.

Hvorvidt kan den dømmende Magt ansees afhængig af den udøvende og lovgivende?

Svar.

Det er i Grunden meget uegentligt talt, at bruge Benævnelsen: dømmende Magt. Vilde man strengt opløse Begrebet, som nødvendig maa være forenet med Magt, saa vilde

man see, at siden Magt ikke er andet end Kraft, forenet med Billie, saa er der kun i Staten een Magt, det er den som giver Lov og bringer dem i Udøvelse. Jo mere Billiens og Kraften bringes i Harmonie eller Overensstemmelse, jo mere befordres altsaa det Heles Vel. Ved at opstille dem som to stridende Magter, vilde man enten gjøre dem begge uvirk-
somme, eller og maatte man igjert underordne dem en nye Magt, som kunde tvinge dem begge. Paa denne uimodsigelige Sandhed, der siden saa klart er bleven fremstillet, *) har vor Grundlov, som man af det Foregaaende har seet, stedse taget behørigt Hensyn. Kongen er udrustet baade med fornøden Kraft og Billie. Ham er den hele udøvende Magt, og saa stor Andeel i Lovgivningen betroet, som med det Heles Vel kan bestaae. National-Representationen er til, for at bestemme hvorledes Folket skal tilvejebringe de Midler, som ere nødvendige til Statens Vedligeholdelse, og for at bringe Folkets Billie

*) See Norske Tilskuer No. 31 = 36, 1817.

i muligste Overensstemmelse med Regjeringens, men nogen egentlig, særskilt Magt er National-Repæsentationen ikke, bør den ej heller være, naar man vil have, her skal herske Eenhed og Orden i Regjeringen.

Gjelder nu dette om National-Repæsentationen, om Nationens lovgivende Forsamling, hvorledes vil man da kunne falde de Embedsmænd, som ikke have andet at gjøre end at anvende Lovens Bud paa de enkelte forekommende Tilfælde, en Magt? National-Repæsentationen besidder dog een af Magtens Bestanddele, nemlig Billie, men Domstolene have ingen af dem. Lovene ere deres Billie, Regjeringen deres Kraft. Selv ere de Intet, uden det Organ eller Redskab, hvorigjennem Lovens Billie i forekommende Tilfælde kundgjøres Folket.

Men uagtet det saaledes i Grunden er en reen Modsigelse at falde Domstolene en Magt, eller at tale om en dæmmende Magt i Staten, i Modsetning med hvilkenombest anden, saa kan man dog ikke sige, at Domstolene eller

de Embedsmænd, der beklæde samme, ere afhængige hverken af Kongen eller af Stortinget.

Dommere vælges, som andre Embedsmænd, af Kongen, men saasnart de ere valgte, ere de af ham ganske uafhængige. De kunne hverken affættes uden efter Dom, eller forsigtes imod deres Billie. § 22. Afhængigheden maatte da i saa Fald bestaae deri, at en Dommer, ved at vise sig eftergivende, hvor han ikke burde være det, søgte at opnåe Fordele af Regjeringen; men, foruden at man bør haabe, at saadanne Tilfælde ville være sjældne, vilde det vel og kun lidet nytte at give Bestemmelser mod dem i en Grundlov. Saameget burde man troe at Statens egen Fordeel laae dens National-Representation paa Hjertet, at den ikke, ved at nægte Embedsmændene deres anstændige Udkomme, selv fremvirke en saadan Afhængighed.

Det tilkommer ogsaa den udøvende Magt at have Tilsyn med Domskolens Organisation og deres udvortes Politik, at have et vaagant Øie med, at ingen Uorden indsniger sig i den

engang ved Lovene bestemte Rettergangs-Pløje, samt at paasee, at de Embedsmænd, der ere satte til at haandhave Retfærdigheden, ikke ved Partiskhed eller aabenbar Uhyndighed spilbe Borgerne deres Ret. Men den Kontrol, Regeringen saaledes nødvendig maa have med Embedsmændene i en vel indrettet Stat, kan ikke bevirke noget Afhængigheds-Forhold for den redelige Embedsmænd, der forstaaer hvad han skal.

Af Stortinget ere Domstolene endnu mindre afhængige; thi at Højesteret er forpligtet til at meddele sin Betænkning over juridiske Gjensænde, naar Stortinget forlanger den, (§. 83) kan ikke bevirke noget Afhængigheds-Forhold. Det er en Pligt, Grundloven har paalagt dette Tribunal, for at det ved sin Erfaring kan komme Stortinget i dets vanskelige Forretninger til Hjælp.

Det eeneste Tilfælde, hvor man skalde kunne kalde Højesteret er Magt, er det i Grundlovens §. 46 omhandlede, naar Interims-Regeringen forsømmer at sammenkalde Stortinget.

get; thi da er denne Sammenkaldelse paalagt Højesteret som ubetinget Pligt. Men et saa aldeles specielt Tilfælde, hvor en Deel af den executive Magt er overdraget den øverste Domstoel, for at forebygge Anarkie, maa nødvendigvis forklares strengt efter Ordene, og Intet vilde være urigtigere, end deraf at ulede en Bemyndigelse for Højesteret, til ligeledes i andre Tilfælde at kontrollere den executive Magt, Noget der vilde stride ligesaa meget mod Grundlovens Aand, som mod Statens Lykke.

E.

Almindelige Bestemmelser.

41de Spørgsmaal.

Hvad Egenskaber udfordres der til at blive Embedsmand i Norge?

Svar.

Derom oplyser Grundlovens 92de § os, i det den bestemmer, at til Embeder i Sta-

ten maae alene udnaevnes de Norske Borgere, som bekjende sig til den evangelisk-lutherske Religion, have svoret Konstitutionen og Kongen Troeskab og tale Landets Sprog, samt:

- a., ere enten fødte i Riget af Forældre, der da vare Statens Undersaatter; eller
- b., ere fødte i fremmede Lande af Norske Forældre, som paa den Tid ikke vare en anden Stats Undersaatter;
- c., eller som den 17de Mai 1814 havde stadigt Ophold i Riget, og ikke have vægret sig for at aflægge den Eed, at hævde Norges Selvstændighed;
- d., eller som herefter opholde sig i Riget i 10 Aar;
- e., eller som af Stortinget vorde naturaliserede. — *)

---

*) Det behøver neppe at bemærkes, at de under litr. b, c, d, og e, anførte Bestemmelser blot angaae Uindsødte.

Dog kunne Fremmede beskikkes til Lærere ved Universitetet og de lærde Skoler, til Læger, og til Konsuler paa fremmede Steder.

Ingen maa beskikkes til Oversvrighedsperson, førend han er 30 Aar gammel, eller til Magistratsperson, Underdommer og Foged, førend han er 25 Aar gammel.

Da det ved Grundlovens 21de §. er bestemt, at alle Embedsmænd skulle aflægge Trokabs-Eed til Konstitutionen og Kongen, og man ikke vel kan antage, at Grundloven har villet paalægge Nogen en dobbelt Eed, hvorved denne højtidelige Handling blot vilde misbruges, saa synes det rigtigst, hvad Konstitutions-Komiteen har bemærket, at de Ord: have svoret Konstitutionen og Kongen Trokabs, her ere indfomne ved en Redaktions-Fejl, og at de altsaa kunne udgaae. Derimod er det en Selvfølge, at ingen Eed kan af Kongen foreskrives nogen Embedsmænd, uden den, som i Grundlovens 21de §. findes anført, hvorfor og det første ordentlige Storting, under 28de Maji 1816, ind-

gik med en Adresse til Hans Majestæt, hvori Han ansøgte om, at Eedsformularen for Embedsmænd for Estertiden maatte worde indrettet aldeles overeensstemmende med Udtryffene i bemeldte §. *) Denne Adresse var foranlediget derved, at man i den Eedsformular, som, da Hans Majestæt Kong Carl den Trettede var valgt til Norges Konge, sendtes Embedsmændene til Underkrift, havde nævnt Kongen foran Konstitutionen, og forlangt at man tillige skulde sværge den Kongelige Familie Trofskab, hvorom Grundloven Intet melder. I Grunden har man, naar man sværger Konstitutionen, tillige svoret haade Kongen og de arveberettigede Prindsen.

Om hvad der forslaaes ved Udtryffet: *Norss Borger* er forhen talt under det 21de Spørgsmaal.

Til de fleste Embeder i Staten udfordres der foruden de nu nævnte Egenstaber, desuden sær-

---

*) Den Kongl. Resolution af 24de Decbr. 1816 bestemmer nu, at der i denne Henseende skal forholde sig i aldeles Overeensstemmelse med Grundloven.

deles Kundskab, hvori den, der attraaer et eller andet af dem, maa foreløbigen være prøvet og besunden duelig, førend han kan vente at erholde samme.

42de Spørgsmaal.

Hvad er Meningen af den Bestemmelse, at Norge ikke tilsværer anden end sin egen Nationalgjæld?

Svar.

Denne Bestemmelse indeholdes i Grundlovens 93de §. Meningen heraf synes ikke at kunne være anden end den, at Norge herefter ikke erkjender anden Gjæld end den, det gjør for at faae oprettet en Bank og indløst de cirkulerende Rigsbanksedler, samt den, som Stortinget selv bebyrder Regjeringen til at gjøre ved optagende Laan, overensstemmende med Grundlovens 75de §. litr. b. Heraf følger altsaa, at ligesom Kiel-Traktaten aldrig af Norge er bleven antagen, saaledes maa og den Bestemmelse, der indeholdes i sammes 6te §., at Beløbet af det

Danſke Monarkies Gjeld befter li-
geſaavel paa Norge ſom paa de øv-
rige Dele af Staten, med Hensyn til
Norge, anſees for en Nullitet, eller ſom et In-
tet. Den Forbindelſe, ſom Hans Majestæt,
vor nuværende Konge, ved denne G. paatog ſig,
i Egenſkab af Norges Souverain, hvilket han
ikke var, kan umuligen forbinde den Norſke Na-
tion, over hvis Pengeveſen Han end ikke nu,
da Foreningen er iſtandbragt, har Noget at ſige.

Gjennemlæſer man Kjæler-Traktaten, ſaa
vil man ſnart komme efter, at begge de Kon-
traherende Parter i ſamme lovede hinanden me-
re end de, paa nogen af Siderne, kunde holde.
Kongen af Danmark lovede Kongen af Sverige Nor-
ge med fuld Ejendomsret og Souverainitet. G. 4.
At dette Løfte ikke kunde holdes, og at det ikke
heller er bleven holdt, det vide vi Alle. Netop
paa ſamme Maade har det ſig med Løftet i 6te G.,
at Norge ſkal paatage ſig en Deel af Danmarks
Gjeld. Dette Løfte, ſom givet under den Forudsæt-
ning, at Kongen af Sverige erholdt ſamme Myndig-
hed over os og vore Penge, ſom Kongen af Danmark

før havde, maa, da Forudsætningen eller Betin-
gelsen ej indtraf, bortfalde, og begge Løfter sy-
nes saaledes at kunne anses liquiderede mod hin-
anden.

43de Spørgsmaal.

Har er ved Grundloven bestemt med
Hensyn til de gjeldende Love?

Svar.

Grundlovens 49de §. foreskriver, at en ny al-
mindelig civil og kriminel Lovbog skal foranstal-
tes udgivet paa første eller, om det ikke er mu-
ligt, paa andet ordentlige Storting. Indtil
denne udkommer, forblive Statens gjeldende Lo-
ve i Kraft, forsaavidt de ej stride mod Grundlo-
ven eller de provisoriske Anordninger, som imidler-
tid maatte udgives. Det er derhos en Selv-
følge, at Stortinget, endog sænd den nye Lov-
bog bliver aldeles færdig, hvilket heppe saasnart
lader sig gjøre, kan forandre de forhen existen-
de Love i de Tilfælde, det selv maatte bestemme,
kun at det stcer paa den i Grundlovens 76-79de

§§. foreskrevne Maade.

Til at udarbejde en ny Lovbog, valgtes der allerede paa Eidsvold en Komite, der siden er bleven forøget med nye Medlemmer, og flere af disse lønnes nu af Staten, for uafbrudt at kunne opoffre deres Tid til dette vigtige Arbejde.

44de Spørgsmaal.

I hvilke Henseender har Grundloven sørget for Borgernes Frihed og Sikkerhed, og tillige søgt at afhjælpe de betydeligste Mangler ved vor Lovgivning?

Svar.

Grundloven har sørget for Borgernes Frihed og Sikkerhed, ved at befale:

- a., at Ingen maa dømmes uden efter Lov, eller straffes uden efter Dom, og ved at forbyde paaaligt Forhør; §. 96.
- b., At ingen Lov maa gives tilbage: virkende Kraft; §. 97.

- c., At Ingen maa fængsles uden i lovbestemt Tilfælde og paa den ved Lovene foreskrevne Maade, hvorfor Bedkommende staae den Arrestede til Ansvar; §. 99.
- d., At Regjeringen ikke maa anvende militair Magt mod Statens Medlemmer uden efter de i Lovgivningen bestemte Former, medmindre nogen Forsamling maatte forstyrre den offentlige Rolighed, og den ikke øjeblikkelig adskilles, efterat de Artikler i Landsloven, som angaae Oprør *), ere dem trende Gange lydelig forelæste af den civile Dyrighed. §. 99.
- e., At Hus-Inquisitioner ikke maae finde Sted uden i kriminelle Tilfælde. §. 102.

---

*) See N. L. 6—4—3, sammenlignet med 1 og 13. Denne Bestemmelse er taget af den engelske Lovgivning.

L, At Enhver, som nødsages til at afgive sin rörlige eller urörlige Eiendom til offentlig Brug, skal have fuld Erstatning af Statskassen. §. 105.

Udfiklige Mangler i vor Lovgivning har Grundloven ogsaa bestræbet sig for at hæve. Saaledes har den fastsat:

a., at saasnart den ny Lovbog er sat i Kraft, maae ingen Dispensationer, Protektorier, Moratorier og Dispensationer mere bevilges. §. 95.

Med Dispensationer forstaaer man Kristagelser for at efterleve den almindelige Lov i et enkelt bestemt Tilfælde. Et Protektorium er en Dispensation, hvorved en Debitor befries for personlig Hestelse i saa lang Tid som Bevillingen bestemmer. At saadanne Protektorier allerede nu ikke mere kunne meddeles, dette synes at være en Følge af Bestemmelsen i §. 103. Et Moratorium er ligeledes en Dispensation, hvorved en Debitor, saavel i Hensigt til Person som Gods, befries i en vis bestemt Tid for at

søges af sine Kreditorer. Ved Dyrskninger forståer Grundloven formodentlig paa dette Sted alene de Bevillinger, hvorved det tillades at indanke en Dom for Overretten, usagtet den ved Loven til denne Indankning bestemte Tid er forløben. Alt dette skal altsaa, saasnart den ny Lovbog udkommer, opheve.

b, At ingen Afgifter til Statskassen bør være forenede med de Sportler, som erlægges til Rettens Betjente. §. 98.

c, At intet Fristed herefter maa tilståedes dem, som fallere. §. 103.

d, At Ford- og Boeslod i intet Tilfælde maa forbrødes. §. 104. Straffen vil altsaa for Eftertiden ramme Forbryderen alene, ikke hans uskyldige Familie.

45de Spørgsmaal.

Hvad er i Særdeleshed at mærke med Hensyn til Grundlovens Bestemmelser om Trykkefrihed?

Svar.

Grundloven har i §. 100 bestemt, at Trykkesfrihed bør finde Sted, og at frimodige Ytringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand ere Enhver tilladte. Ingen kan straffes for noget Skrift, af hvad Indhold det end maatte være, som han har lådet trykke eller udgive, medmindre han forsætlig og aabenbare har enten selv viist, eller tilskyndet. Andre til Ulydighed mod Lovene, Ringesagt mod Religion, Sædelighed eller de konstitutionelle Magter, Modstand mod bispes Befalinger, eller fremført falske og ærefrænkende Beskyldninger mod No-gen.

I Anledning af et, af Repræsentanten paa det første ordentlige Storting, Hr. Pastor Schulz, fremsat Duffe, at en nærmere Bestemmelse i Grundlovens 100de §. maatte afgjøre, hvorvidt den er at ansee som en fuldstændig Trykkesfriheds Lov, der ophæver Fr. af 27de Septbr. 1799, har Konstitutions-Komiteen erklæret, at den anseer denne Grundlovens §. for et

fuldstændigt Fundament eller Grundvold til en Lovgivning om Trykkefriheden, men finder ingenlunde, at den selv kan ansees som en fuldstændig Trykkefriheds Lov; thi den bestemmer hverken Straffe for de Brud imod Religion, Sædelighed og almeent Vel, som den selv antager at kunne ved Trykkefrihedens Misbrug finde Sted, og heller ikke, hvorledes man lovligen kan udfinde de anonyme Forfattere, der have gjort sig skyldige i saadanne Lovbrud; Komiteen formener derfor, at næste Storthing vil finde det passende, at lade en fuldstændig Lov om denne Sag udgive; og hvad imidlertid Fr. af 27de Septbr. 1799 angaaer, da mener Komiteen det ej kan omtvistes, at Grundlovens 94de §. andet Punktum er gjeldende om denne saavel som om Statens øvrige Love, nemlig: at den staaer ved Magt, forsaavidt dens Bestemmelser ej stride imod Grundloven.

Imod den Erklæring eller Fortolkning, som Komiteen her har afgivet over Forstaaelsen af Grundlovens 100de §., synes Intet med Grund

at kunne indvendes. Ved Grundloven er det bestemt, at Trykkesfrihed, en af Borgerens vigtigste Rettigheder, skal finde Sted. Ikke vilde den heller kunne undværes i en Stat, hvor National = Repræsentation finder Sted; thi Offentlighed og Trykke = eller Pressefrihed ere de eneste Midler, hvorved denne kan holdes i stadig Forbindelse med Nationen og vedligeholdes Lidd, de eneste Midler, hvorved en Almeen = Stemme skædes og vedligeholdes, og endelig de eneste Midler, hvorved en ønskelig Harmonie, der grunder sig paa Overbevisning, kan tilvejebringes mellem Regjering og Folk. Men fordi Grundloven har skænket os Trykkesfrihed, derfor har den ikke skænket os den uindskænket. Uindskænket Trykkesfrihed kan man ligesaa lidt tænke sig, som nogen anden uindskænket Frihed, og Grundloven selv viser udtværligen, at denne os tilskaaede Frihed er uindskænket Indskærnkninger, idet Overtrædelser af samme kunne begaaes. — Forsaa vidt altsaa Overtrædelser af en Lov i Staten paadrage Overtræderen Straf, maa Forordningen af 27de

Septbr. 1799, indtil en fuldstændig Trykkefriheds-Lov udkommer, ansees gjeldende, da Grundloven ingen andre Straffe har bestemt, hvilket desuden ikke vedkommer den. Forsaa-vidt den bemeldte Fr. derimod gaaer ud paa at indskrænke Trykkefriheden, eller rettere sagt, opheve den ved Indførelse af Censur og lignende Foranstaltninger, kan det vel neppe være tvivlsomt, at den ved Grundloven allerede er ophevet.

46de Spørgsmaal.

Hvad har Grundloven bestemt med Hensyn til Adel og Privilegier?

Svar.

I den 23de §. af Grundloven hedder det, i Slutningen: at ingen personlige, eller blandede, arvelige Forrettigheder maae tilstaaes Noget for Eftertiden.

Med Forrettigheder eller Privilegier forstaaer man saadanne særdeles Love, hvorved der bestemmes Noget til Fordeel for en enkelt

Borger eller et Selskab, tværtimod eller udenfor den almindelige Lands-Lov. Privilegier ere enten personelle, d. e. saadanne, som forundes en vis Person eller et vist Selskab, eller reelle, der tilstaaes enhver Besidder af en vis Ting, eller blandede, hvis Ubøvelse forudsætter, at visse Personer eje et vist Slags Gods.

Da det nu er bestemt, at ingen personlige, eller blandede, arvelige Forrettigheder maae tilstaaes for Eftertiden, saa følger deraf ligesvem, at arvelig Adel herefter ikke kan meddeles Nogen i Norge. Derimod kan Kongen fremdeles forunde hvem Han vil, personlige eller blandede Privilegier, naar det kun iagttages, at de ikke overgaae paa dens Arvinger, som de ere meddeelte, og de forøvrigt ikke ere stridende mod Grundloven. See §§. 95 og 108. Hvorvidt den nuværende Norske Adels arvelige Privilegier skulle kunne gaae over paa dens Descendenter, det er et Spørgsmaal, som Rigsforsamlingen paa Eidsvold ikke peremptorisk eller endeligen vilde afgjøre.

hvorfor den ved Besslutning af 19de Maj 1814
 udsatte det til Afgjørelse paa første ordentlige
 Storting. Der blev da Sagen drøftet, og
 et Lovforslag udfærdiget, hvis §. 6 lyder saa:
 " De øvrige den nuværende Adels arvelige Privi-
 " legier og Forrettigheder *) skulle, forsaar-
 " vidt de ikke stride mod Grundlovens 108de §,
 " vedblive for de Adelsmænd, som for nærvæ-
 " rende Tid ere i Besiddelse deraf og for deres,
 " ved denne Lovs Bekræftigjærelse, i lovligt Ege-
 " tesskab fødte Børn, saaledes at disse fremdeles be-
 " holde samme for deres Livstid, saafremt de for
 " næste ordentlige Storting lovtigen bevise deres
 " Udkomst dertil. Efter de Personers Død,
 " som saaledes vedblive i Besiddelse af visse adel-
 " ge Rettigheder, ophører alt arveligt Adelskab
 " her i Riget. "

*) I de foregaaende §§. er det bestemt,
 at Adelsens Ret til at bestikke eller for-
 rellægge Eymbedsmand, og den saakaldte
 Hals og Haand, eller Sigt- og Sa-
 ges-Ret, fraa skal være ophævet,
 og dens Skatte- og Tiende-Frihed op-
 høre med de nuværende Behnsbesiddere
 eller Ejere.

Dette, i fuldkommen Overensstemmelse med vor Grundlovs Aand, udarbejdede Forslag, erholdt imidlertid ikke Kongens Sanktion, og det henstager altsaa fremdeles uafgjort. Da arvelig Adel i Sverig er den første Rigsstand, saa er det rimeligt, at de Grunde, som have foranlediget at dette Forslag ikke antoges, ere hentede mere fra den svenske Regjerings-Forms Natur end fra vor; thi saalænge der i Sverig er Stands-Repræsentation, saa maa der være Stænder, altsaa og Adel; i Norge derimod er National-Repræsentation, og med den lader Stænder og Adel sig ikke forene.

Videre er det ved Grundlovens §. 108 bestemt, at ingen Grevskaber, Baronier, Stambuse og Fidei-Kommisser *) for

---

*) Fidei-Kommisser og Stambuse ere i Almindelighed uerørligt Gods, som af første Forhverver overdrages Arvingerne paa Vilkaar, at Godset altid skal forblive samlet i Familien. De oprettes for at vedligeholde en Families Velstand og Anseelse. Dog kan ogsaa en rørlig Ejendom, f. Ex. en Penge-Kapital oprettes til et Fidei-Kommiss.

Eftertiden maae oprettes. Denne Bestemmelse er aldeles i samme Aand som den forrige, og sigter til at forebygge en Ulighed mellem Statens Borgere, som vilde aldeles modsigge de almindelige Begreber om borgerlig Lighed, efter hvilke Lovene ikke maae gjøre det lettere for den ene Borger end for den anden, at svinge sig op til Tressposter, og at erhverve Formue.

Med Hensyn til de reelle Privilegier bestemmer Grundloven §. 101, at nye og bestandige Indskrænkninger i Næringsfriheden ikke bør tilstaaes Noget for Fremtiden. Uagtet det ved denne §. er fastsat, som en Grundsætning, at Indskrænkninger i Næringsfrihed ej bør finde Sted, saa har man dog ikke ganske villet betage Regjeringen Anledning til at belønne nyttige Opfindelse, ved at meddele Opfinderen udelukkende Ret til, i en vis bestemt Tid, at benytte samme. Derfor er Ordet: bestandige tilføjet.

Overeensstemmende med denne §. i Grundloven udarbejdede første ordentlige Storting sit Forslag angaaende Saugbrugsvæsenet, hvorved

det tillades enhver Skov ejer selv at forædle sine Produkter, men dette Forslag blev heller ikke af Hans Majestæt sanktioneret.

47de Spørgsmaal.

Hvilke ere de Forpligtelser, som paa-
ligge Statens Borgere med Hensyn til
Fædrelandets Forsvar?

Svar.

Grundlovens 109de §. bestemmer i denne Henseende: at enhver Statens Borger er i Almindelighed lige forpligtet, i en vis Tid at værne om sit Fædreland, uden Hensyn til Fødsel eller Formue.

Denne almindelige Bærnepligt, som fra først af blev paalagt Norges Borgere paa Eidsvold i en Tidspunkt, da en overordentlig Kraftanstrengelse maatte ansees nødvendig, for at have de Rigets Selvstændighed, kan nu efter Grundlovens udtrykkelige Ord ikke udstrækkes videre end til Norges eget Forsvar. Den kan altsaa ikke anvendes, naar Spørgsmaalet er om

den Norske Felt-Armees Rekruttering; thi denne er ej alene bestemt til at forsvare Norge, men hele den Scandinaviske Halvøe, ja den kan endog, med Stortingets Samtykke, bruges uden for Halvøen.

Desaarsag blev og den 1ste April 1816, i det samlede Storting, det Hovedprincip, hvorpaa Odelsthinget havde bygget sit Forslag om Værnepligten, nemlig at Værnepligt og Soldatertjeneste i Almindelighed bør være en personel Byrde, forkastet.

Derimod blev, den 30te April næstefter, udfærdiget en Beslutning angaaende de foreløbige Bestemmelser, som Stortinget fandt fornødent at tage med Hensyn til Armeens Reduktion og Rekruttering, Linietrøppernes Antal, o. s. v.

Det blev derhos paalagt den faste Lovkomite, i Forening med Generalfrigs-kommissairen, at indhente alle fornødne Oplysninger, og derefter at forelægge næste ordentlige Storting et paa forestaaende Hovedgrundsætninger bygget og med behørigt Hensyn paa Statsborgernes indbyrdes Stilling og Forhold, samt de forskjellige lokale Omstændigheder, udarbejdet detailleret Lov-

forflag til en Lov angaaende Børnepligts- og Sessionsvæsenet. Denne Beslutning sanktioneredes af H. M. den 5te Juli 1816, efterat Stortinget havde givet den Fortolkning over de Udtryk i §. 1, Linietropper, som kunne bruges udenfor Rigets Grændser, at man ved Riget her forstod den skandinaviske Halvøe. Uagtet nu Udtrykket: Riget paa dette Sted neppe, da det blev skrevet, havde anden Betydning end Norge, saa kan dog Fortolkningen ikke synes at være stridende mod Grundloven, naar det blot bemærkes, at norske Tropper, som før anført, aldrig ville kunne werde brugte uden for den skandinaviske Halvøe eller til Angrebs-Krig, uden Stortingets Samtykke. §. 25.

Smidlertid gjelde, indtil anderledes ved Lov bestemt vorder, de for Liden, angaaende Udskrivning og Sessionsvæsenet gjeldende Anordninger, forsaavidt som de ikke ved den anførte Lov ere forandrede. Naar Spørgsmaalet bliver om at organisere det Norske Landværn, der efter Grundlovens 25de §., aldrig maa bruges uden for Norges Grændser, da er det Tid at hen-

Principet i den 10de §. i al sin Udstrækning, og neppe kan det og formodes, at nogen Norsmand da vil holde sig eller sin Søn for god. Man bør formode, at dette Landdværn snart bliver organiseret paa saadan Maade, at Landet ikke skal være aldeles uden Forsvar, hvis Omstændighederne tvang Kongen til at trække Felt-Armeen ind i Sverig; idetmindste synes ingen Sag at være vigtigere end denne.

48de Spørgsmaal.

Hvad bestemmer Grundloven angaaende Statens Pengevæsen?

—
Svar.

Ved den 11de §. er det bestemt, at Norge beholder sin egen Bank og sit eget Penge- og Myntvæsen, hvilke Indretninger ved Lov bestemmes. Pengevæsenet er af første ordentlige Storthing bestemt ved Beslutning af 9de April 1816, som den 14de Juni næstefter af Hans Majestæt er sanktioneret. Under 22de Maj 1816 udfærdigedes Storthingets Bes-

Slutning angaaende en Oktroj for Norges
 Bank, der skulde være gjeldende Lov, saafremt
 Bankens Fond ved frivillig Subskription kunde
 tilvejebringes, i hvilket Tilfælde den skulde have
 sit Sæde i Christiania, og en Foundation,
 der, istedenfor Oktroien, skulde være gjeldende
 Lov for Norges Bank, dersom dens Fond blev
 at tilvejebringe ved tvungne Indskud, i hvilket
 sidste Tilfælde Banken skulde have sit Sæde i
 Trondhjem. Denne Oktroj og Foundation
 sanktioneredes af Hans Majestæt den 14de Juni
 1816. Da nu, som bekjendt, Banken ikke
 ved frivillig Subskription blev tilvejebragt, saa
 udkom, under 23de Decbr. 1816, en Kongelig
 Kundgjørelse angaaende Oprettelsen af den
 tvungne Bank i Trondhjem, og der arbejdes nu
 over det hele Land paa at indfordre Indskudde-
 ne, hvilke allerede i Forvejen vare lignede,
 overensstemmende med Stortingets Beslutning
 af 20de Maji 1816, der ligeledes var sanktioneret
 af Kongen den 14de Juni. Det er et ilde
 valgt Udtryk, at man kalder disse Indskud til
 Banken en Sølvskat. Det er ingen
 Skat, men et Laan, som man yder Staten

for at hjælpe dens Pengevæsen paa Fode, og hvoraf man med Liden kan vente at erholde Udbytte.

I øvrigt er det i det Foregaaende vist, at det hele Pengevæsen staaer under Stortingets specielle Opsyn, og at det er dette som paalægger Skatter og Afgifter, og i det Hele forsyner Regjeringen med de Midler, der udfordres til at holde Statsmaskinen i Gang. §. 75. Det er allerede forhen bemærket, at efter §. 18, forbliver den Norske Statskasse i Norge, og at dens Indtægter anvendes alene til Norges Lære.

49de Spørgsmaal.

Hvilke ere de Gjenstande, som, skjøndt de i Grundloven ere berørte, dog endnu henstaae uafgjorte, og hvad er hertil Aarsagen?

Svar.

Foruden de allerede nævnte Gjenstande, som endnu ere uafgjorte, nemlig Adelsens Rettigheder, og de gjeldende Priviligier, nævner Grundlovens §. 106 det Geistligheden be-

neficerede Gods, og §. 107 Adels- og
 Hæderes-Retten. Angaaende det
 første bestemmer den, at saavel Kjøbes-
 summer som Indtægter deraf skal
 blot anvendes til Gejstlighedens
 Bedste og Oplysningens Fremme,
 og at milde Stiftellers Ejendomme
 skulle blot anvendes til disses Gavn.
 Denne Bestemmelse lød det saaledes uafgjort,
 om det beneficerede Gods Skulde sælges eller
 ikke. Man ansaae, da Grundbøven nedskreves,
 ikke denne Dvæstion at være saa tilstrækkelig
 brøstet, som den burde være, for endeligen at af-
 gjøre Sagen. Men, efterat Grundene for
 og imod et saadant Salg vare af første ordentlige
 Størthing tilbørligen veiede, bestemtesamnt, at
 Godset ikke skulde sælges, men at det fremde-
 les af Beneficiarierne skulde bortkøyles for en
 bestemt Betaling, som eengang for alle ved en afhol-
 dende Taxationsforretning skulde bestemmes, og
 saaledes, at Søn efter Fader var berettiget til at
 fordrø Godset sig overdraget. Dette Forslag er-
 holdt imidlertid ikke Hans Majestæts Sanktion,
 og altsaa eksisterer det for Njeblikket med Hen-
 syn til det beneficerede Gods, ingen fast Be-
 stemmelse. Alle de geistlige Embedsmænd,

som ere ansatte siden 19de Maj 1809, have ingen Ret at bortbygsle det deres Embeder tillagte beneficerede Gæds, og sølgelig have de intet andet at gjøre, end at bortforpagte det paa Aarsmaal, hvorved Godset i Almindetighed kun kan tabe.

Med Hensyn til Odels-Retten, heder det i §. 107: at den og Aæsfæves-Retten ej maa ophæves. Meningen heraf kan neppe have været anden end den, at Forordningen af 5te April 1811 igjen i det Bæsentlige maatte ophæves; thi skal denne staae ved Magt, saa vil Odels-Retten inden føje Tid være tilintetgjort. Imidlertid syntes Stemningen for denne Ret, det sikreste Bærn for Norges Konstitution og Frihed, paa det første ordentlige Storting ikke at være synderlig gunstig, og dette maa vel nærmest have været Aarsagen, hvorfor der ikke synderlig blev rørt ved den, uagtet dog Forslag angaaende samme vare indkomne. Kun den 10de og 11te §. blev ved Stortingets Beslutning af 16de Maj 1816 ophævet. — Det synes imidlertid nok saa vigtigt, at den 2den, 3die, 4de, 5te, 6te, 7de og 8de §§. bleve ophævede, thi, staae disse nogle Aar endnu ved Magt, saa vil, som sagt, den hele Odels-Ret være forbi. Enhver som sender det mindste til Bonden og hans Tænkemaade, vil og vide, at det vist meget sjelden

falder ham ind, i levende Live at gjøre nogen Deklaration om at Odels skal hæste paa Godset. Det maatte da være, at man påsede paa at erholde denne Deklaration af ham i hans Dødsstund. Endnu mindre kan man vente at see saadanne Reservationer indførte i et Skjøde; thi i Almindelighed er den, som sælger en Ejendomm, forlegen for at blive af med den, og han betænker sig da ikke længe paa at bortskænke sine Børns Ret. — Disse §§. have aldeles forandret Odelsrettens Natur. Istedensfor at den før var en medfødt Ret, som Faderen eller første Forhverver ikke ved nogen slags Handling kunde berøve sine Descendenter, er den nu ikke anderledes at ansee, end som en Begunstigelse, som den første Forhverver eller den Odelsmann, der har Godset i Besiddelse, kan vise sine Descendenter, om han vil. Odelsretten ligger saaledes i sit sidste Vandedræt, og det er vist paa den høje Tid, at et følgende Storting tager sig af den, hvis den ikke ganske skal uddøe. De sørgelige Følger heraf vilde man maaskee erfare, før man selv ventede det.

Endnu henstaaer uafgjort Bestemmelsen af et eget Kofferdisflag for Norge, hvorom Grundlovens 111te §. og det overordentlige Storthings Dekloration af 25de Nov. 1814 No. 5, handler. Ved det første ordentlige Storthings Beslutning af 23de Novbr. 1814

der af Kongen er sanktioneret den 10de Jan-
 nuar 1816, er det bestemt: "at det nuvæ-
 rende norske Handelsflag skal, indtil næste
 Storthing anderledes bestemmer, benyttes paa
 alle de Skibe, som erveberes paa de fortere
 Karoande, og som ikke behøve tyrtist Søevad."
 Med Hensyn til Unionsflaget, der første Gang
 hejedes den 6te Juni 1815, da er det, i Følge
 Kongel. Resolution af 10de April f. A., ved et
 gult Kors deelt i 4 Felt, hvoraf de 3 ere
 mørkeblaa, og det 4de, øverst ved Flagstangen,
 rødt med et hvidt Kors paa Kryds. Siden
 Foreningen, som saa oft anført, er bygget paa
 Grundsaetningen om en fuldkommen Lighed, saa
 havde det været ønskeligt, om Norge her var
 bleven tilstaaet de 2 Felt. De Koffardiskebe,
 som fare paa Middelhavet, have hidtil gaaet un-
 der svensk Flag, for at være i Sikkerhed for
 Barbaresterne. — Ogsaa i denne Henseende synes
 det af Bigtighed, at erholde en Bestemmelse, der
 kan gjøre en Ende paa den Uvisshed, hvori man
 spøver. Et eget Flag har Istedse, saavel som
 et eget Sprog, været anset for en af en selv-
 stændig Nations vigtigste Helligdomme, og kan
 Norge udrede alt det øvrige der paalægges
 det, saa vil det vel og vide at tilvejebringe
 den Sum, der maatte være nødvendig for at
 føre dets Flag respekteret, uden at behøve at
 snige sig igjennem under svensk Flag, som det

og ikke heller kan benytte for Intet.

gode Spørgsmaal.

Hvoryidt kunne de Bestemmelser, der indeholdes i Grundloven, forandres, og paa hvad Maade skal enhver saadan Forandring iværksættes?

Svar.

"Viser Erfaring, hedder det i Grundlovens 112te §., at nogen Deel af Norges Grundlov bør forandres, skal Forslaget derom fremsættes paa et ordentligt Storting, og kundgjøres ved Trykken. Men det tilkommer først det næste ordentlige Storting at bestemme, om den foreslaede Forandring bør finde Sted eller ikke. Dog maa saadan Forandring aldrig modfige denne Grundlovs Principer, men alene angaa Modifikationer i enkelte Bestemmelser, der ikke forandre Konstitutionens Aand, og bør to Trediedele af Stortinget være enige i saadan Forandring."

Betragtningerne, hvorunder saadanne Forandringer kunne finde Sted, ere altsaa følgende: a., at de ikke maae modfige Grundlovens Hoved-

- Principer, eller stride mod Konstitutionens Aand;
 b., at Erfaring maa have lagt deres Nødvendighed for Dagen;
 c., at de skulle anmeldes paa eet Storting, og først afgjøres paa næste; og
 d., at de ved Trykken have været bekendtgjorte, saa at Enhver har kunnet ytre sine Tanker derom.

Til Slutning kunde det synes nødvendigt at opregne, hvilke de Hoved-Principer i vor Grundlov ere, som ikke maae forandres. Men efter flere mislykkede Forsøg paa at forfatte en nøjagtig Liste over dem, har jeg anseet det rigtigst, ei videre her at berøre denne Sag. At det er Hoved-Principer i vor Grundlov, at Norge er et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhængigt Rige, forenet med Sverig under een Konge, at dets Regjeringsform er indskrænket og arvelig monarkistisk, at Kongen har den udøvende og en vis lovbestemt Andeel i den lovgivende Magt, at Resten af denne er hos Folket, som udøver den ved Stortinget, o. s. v., derom kan neppe være to Meninger. Men der ere, foruden disse, endnu mange flere Bestemmelser i vor Grundlov, som neppe kunne forandres, uden at Forandringen vil bryde mere eller mindre Indflydelse paa Hoved-Principerne selv, om ikke nu, saa i Fremtiden.

Maaskee vil det, naar man nærmere lærer at kjende Grundloven, vise sig, at Mængden af de deri indførte Bestemmelser udgjøre en saa sammenhængende Kæde, at meget saa Leed uden Skade kunne udtages, tilføjet eller forandres. Ligesom nu dette unægtelig vilde være det største Bevis paa Grundlovens Fortrinlighed, saaledes troer jeg og, at denne Betragtning bør afholde Norges National-Representation fra enhver Forandring i samme, hvis Nytte ei ligger desto flattere for Dagen, og hvis Nødvendighed ikke er desto vissere Erfaring har skaffet. At ville nægte, at der engang i Tiden kunde indtræffe saadanne Omstændigheder, at selve Hoved-Principerne maatte forandres, det vilde imidlertid, siden alt menneskeligt er ufuldkomment, og siden Historien viser os dette at have været Tilfældet med saamange andre Konstitutioner, blot røbe Mangel paa Indsigt. Aldrig havde, aldrig vil et Selskab af Mennesker faae Ret eller Magt til at forbinde deres Efterkommere til fjerneste Tid, eller til for stedse at anordne, hvordan den Stat, hvis Medlemmer de ere, skal regjeres, og selgelig ere og de Erklæringer, man i saa Fald udgiver, i og for sig intetsigende.

Er imidlertid de Forskrifter, som en Grundlov indeholder, affattede med tilbørligt Hensyn paa Selskabets fremtidige Lykke, da ville Efterkommerne og lyde dem, ikke fordi deres Forsæt

dre faa befalede det; men fordi de indsee at Loven er dem gavnlig. Lykkeligst af alle er og bliver den Stat, hvor Regent og Folk ere ved Grundloven komne i et saadant Forhold til hinanden, at det er dem begge lige-vigtigt, at opretholde den og bevare dens Bud usforbrøkket. Hvor dette er Tilfældet, der ville de heldige Virkninger af en saadan Forfatning ej udeblive, om de end ikke øjeblikkelig vise sig, og efterhaanden vil det sande Fædrelands-Sind, uden hvilket ingen Stat nogenstinde kan erholde Liv, Styrke og Bestandighed, mere og mere udbrede sig.

Følgende Trykfejl bedes rettede:

Side	II,	Linie 6	staaer	en,	læs	een
— 58	— 4	—	medmindr	—	medmindre	
— 60	— 5 og 6	—	opre	—	opføre	
— 62	— 18	—	Rettigheder	er	Rettigheder	
— 67	— 22	—	sin	—	deres	
— 79	— 16	—	hoert	—	hvert	
— 96	— 22	—	saadanne.	—	saadanne,	
— 97	— 6	—	Gotgjørelse	—	Gotgjørelse	
— 2	— 12	—	Skydsgotgjørelse	—	Skydsgotgjørelse	
— 100	—	Noten	— et ordentligt	—	ordentlige	
			Storthing	—	Storthing	
— 106	— 9	—	har ved	—	har, ved	
— 107	— 20 og 21	—	eler	—	eller	
— 151	— 21	—	er	—	en	
— 163	— 2	—	hør	—	hør	
— 175	—	sidste Linie,	staaer i nogle Exem-	—	plarer	Ordet: yder uthdeligt.

